

SZAKDOLGOZAT

Sass Tábita

2023

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet
Kert- és Szabadtértervezési Tanszék

**Gimnázium udvarok tájépítészeti szempontú
vizsgálata az iskolai közösség bevonásával**
-a Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium
példáján bemutatva-

Belső konzulens: Reith Anita

Belső bíráló: Zelenák Fruzsina

Külső bíráló: Eplényi Anna Vivien

Tanszékvezető: Dr. Balogh Péter István

Sass Tábita

Tájrendező és kertépítő mérnök alapképzés

Kertépítő specializáció

2023

Tartalom

1. BEVEZETÉS	4
1.1. TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA	5
1.2. A DOLGOZAT CÉLJA	5
1.3. A DOLGOZAT MÓDSZERTANA	5
2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS	7
2.1. ISKOLAUDVAROK ÁTTEKINTÉSE	7
2.2. GIMNÁZIUMUDVAROK	10
2.2.1. TÖRTÉNETE	10
2.2.2. SZEREPE ÉS FUNKCIÓI	11
2.3. GIMNÁZIUMUDVAROK KIALAKÍTÁSÁNAK TÁJÉPÍTÉSZETI SZEMPONTJAI	13
2.4. KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS AZ ISKOLÁBAN	14
3. SZEGEDI RADNÓTI MIKLÓS KÍSÉRLETI GIMNÁZIUM UDVARÁNAK BEMUTATÁSA	16
3.1. TÖRTÉNELME	18
3.2. VÁROSHOZ VALÓ VISZONYA	22
3.3. ISKOLAI KÖZÖSSÉG BEMUTATÁSA	24
3.4. AZ UDVAR JELENLEGI ÁLLAPOTA	25
3.4.1. FUNKCIÓ ÉS HASZNÁLAT	25
3.4.2. NÖVÉNYZET	27
3.4.3. ANYAGHASZNÁLAT	29
3.4.4. BERENDEZÉSI TÁRGYAK, MŰVÉSZETI ALKOTÁSOK	30
3.5. JELENLEGI ÁLLAPOT ÉRTÉKELÉSE	32
4. ISKOLA KÖZÖSSÉG BEVONÁSA	35
4.2. KÉRDŐÍV	35
4.2.1. OBJEKTÍV LEÍRÁSA	35
4.2.2. KÉRDŐÍV EREDMÉNYE	36
4.3. KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS DIÁKOKKAL	38
4.3.1. ELSŐ ALKALOM	38
4.3.2. MÁSODIK ALKALOM	40
4.3.3. HARMADIK ALKALOM	43
5. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK, ELKÉPZELÉSEK AZ UDVAR FEJLESZTÉSÉRE	45
6. ÖSSZEGZÉS	49
7. FORRÁSJEGYZÉK	52
8. ÁBRAJEGYZÉK	55
9. MELLÉKLETEK	57

1. BEVEZETÉS

A tanulás, mint ösztönös emberi tevékenység az életünk része, mit tudat alatt minden pillanatban cselekszünk. A folyamatos ingerek, a rohanó világ impulzusai, az emberek, akikkel találkozunk, mind hatással vannak ránk. Egy olyan közegben, ahol az oktatás hatására a tanulás 'kötelezővé' válik, ott a mentális, fizikai és pszichés egészségünk megőrzésének elengedhetetlen része a környezet, ami körülvesz bennünket. Ez egy iskola esetében az iskolaudvar és az iskolát körülvevő közösségi terek. Egy iskolaudvar funkcionálhat közlekedési térként, találkozási pontként, sportolás, ünnepek és megemlékezések helyszínéül, valamint az épület belső világának megnyitásaként, akár tanteremként is.

Az oktatási intézmények környezettel való kapcsolata végig jelen volt a történelem során. Már az ókorban is preferálták a szabadterben való oktatást (INT 1). A középkori szerzetesrendek a központi, belső udvar körül épültek meg és a reneszánsz ideológiája is a természetközelség köré fonódott. A városok terjeszkedésének következménye az iskolák körüli területek beépítettségének növekedése, ezáltal a környezettel való kapcsolódásuk is csökkent. Hazánkban az 1945 előtt épült iskolák kertjei 3000 m²-nél kisebbek, minimális zöldfelülettel rendelkeznek (JÁKLI 2020). Ezen tényezők hatása a jelenlegi iskolakertekre a környezeti nevelés szemszögéből degradáló hatással van. A tájépítészek fontos feladata ezen kertek adottságaihoz alkalmazkodva a legoptimálisabb megoldást kutatva a jövő generációja érdekében újra gondolni és átalakítani azt.

1.1. TÉMAVÁLASZTÁS INDOKLÁSA

A témaválasztásom személyes emlékek és kötődés miatt esett az iskolaudvarokra. A gimnáziumi éveimnek köszönhetem, hogy jelenleg ezeket a sorokat írom, hiszen volt rajztanárom, Fiedler Judit mutatta meg nekem a tájépítészet világát. Az ott eltöltött 4 év alatt megtapasztaltam, hogy az udvarunkra hatalmas szükség és igény van, viszont az iskola történelméből fakadóan nem diákbarát tervek alapján lett kialakítva. A beton látványa, a padok és növényzet hiánya mind hozzájárulnak a bezártság érzetéhez, amit reggeltől délutánig éreztünk. A témaválasztás előtt már többször eljátszottam a gondolattal, hogy milyen is lenne az udvarunk úgy, hogy bennünket szolgáljon. Leendő tájépítésként a szakdolgozatom megírása tökéletes alkalom, hogy ezt ki tudjam fejteni.

1.2. A DOLGOZAT CÉLJA

A szakdolgozatom célja, hogy az eddigi tudásom és az irodalmi forráskutatás együttesével jobban elmélyüljek az iskolaudvarok, azon belül is a gimnázium udvarok történetében, szerepeit és funkcióit megismerve és értelmezve a Radnóti Miklós Gimnázium jelenlegi állapotát ismertessem. A közösségi tervezés és a környezeti nevelés iskolákra vonatkozó részét elsajátítva az iskolai közösség udvarra vonatkozó problémáit felmérjem, igényeit feltárjam és ezen együttes információkkal javaslatot tegyek az udvar élhetőbbé változtatása érdekében. Remélem a szakdolgozatom megírása és közösségi tervezési munkáim felhívják a figyelmet az iskolai udvarok kialakításának fontosságára, a növények tanulásra vetett pozitív hatására, valamint a hallgatóknak a környezet szerepéről való gondolkozását is elmélyíti.

1.3. A DOLGOZAT MÓDSZERTANA

A céljaim kitűzése után a szakdolgozatom három fő részen alapszik.

Első, a témámhoz kapcsolódó szakirodalmak felkutatása, mellyel a szükséges információkat kiszűröm és összegzem.

A második rész a szakirodalom áttanulmányozása alapján a Szegedi Radnóti Miklós Gimnázium történelmi változásainak kutatása, a városhoz kapcsolódó viszonyának ábrázolása és az iskolai közösség bemutatása. Ezen kívül az udvar jelenlegi állapotának több aspektusból való megvizsgálása, részletesebben kitérve a ma betöltött funkciókra, a növényzet jelenlétére, az anyaghasználatra és a berendezési tárgyak szemléltetésére. Majd mindezen információk alapján egy kiértékelés megfogalmazása.

A harmadik rész az iskola közösségének bevonásáról szól. Az első eszközöm a kérdőíves felmérés, mellyel a hallgatókat megkérdezve feltárom a problémákat és igényeket. Másik használt eszközöm a közösségi tervezés diákokkal, mely alkalmi segítenek a diákok részletesebb véleményének kikérésében, ábrák készítésével.

2. SZAKIRODALMI ÁTTEKINTÉS

Dolgozatom ezen szakasza röviden foglalkozik az iskolaudvarral, mint fogalommal, annak bemutatásával, majd a gimnáziumudvarokra fókuszálva azok történeti kialakulását, oktatásban való szerepét és funkcióit részletezi. Kialakításukat tájépítészeti szempontból megvizsgálom. A már létező és újonnan épített iskolák udvarinak és környezetének átalakítására, tervezésére is kitérek. Az áttekintés a közösségi tervezés - melynek bizonyos formáit a dolgozat megírásához is felhasználom – iskolákban megjelenő formáival, eszköztárával, lehetőségeivel foglalkozik és a bevont közösségre gyakorolt hatásairól is szól.

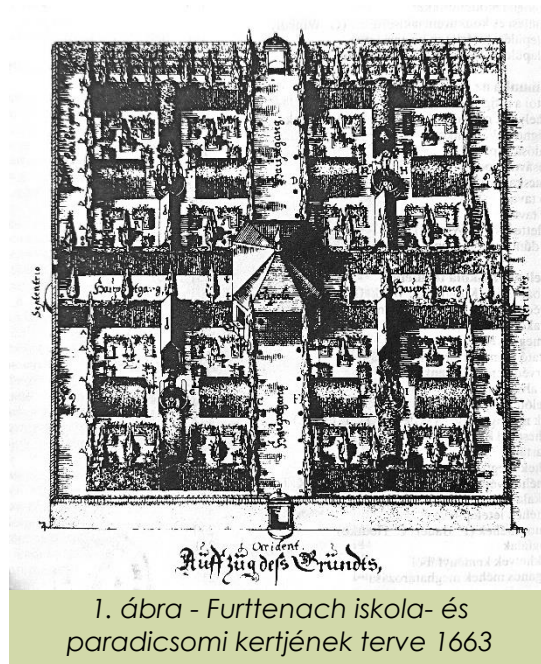
Az iskolaudvarok funkciójából és kialakításuk szempontjából egy külön szabadterftípus kategóriát képeznek az iskolai szabadterf fogalmon belül. Az iskolaudvar Klagyivik Mária megfogalmazása alapján „*az iskolaépülethez közvetlenül kapcsolódó, elsősorban óráközi szünetekben vagy az oktatás során használt*” terek összessége. A dolgozatomban az iskola- vagy gimnáziumudvar szót, olyan alsó- és középköztatási intézmény területén lévő nem beépített területre használom, amelyen a terek bármilyen funkciót és célt betölthetnek. Ennek oka, hogy manapság a különböző terftípusok térbeli elkülönítése nem kivitelezhető (KLAGYIVIK 2018, 7). Az iskolaudvarok egy multifunkcionális szabadteret jelenítenek meg (JÁKLI 2020), ahogyan ez a vizsgált területemre is jellemző. Az iskola környezete szókapcsolat alatt, az iskola területén kívül eső nem beépített közterületek és zöldfelületek összességét értem.

2.1. ISKOLAUDVAROK ÁTTEKINTÉSE

Az iskolai szabadterek egészen az ókorig visszanyúlnak. Az ókori Hellaszban a gymnaszion nyújtott a testnevelésnek helyszínt, míg az athéni 'Akadémia'-ban a filozófusok a szabadban, sétálva tanítottak. Ezek az oktatási helyek később nyilvános kertekként funkcionáltak rekreációs célokkal. A középkorban egyházi iskolák uralták az oktatást, kolostori, káptalani és plébániai iskolák formájában. 996-ban alakult meg

az első iskolai szabadter, a pannonhalmi bencés rendház és mellette működő iskola (KLAGYIVIK 2018, 33.)

A földrajzi felfedezések következtében megnőtt a tudás megszerzésének lehetősége világszerte. A könyvnyomtatás felfedezésével több emberhez és nagyobb hatáskörben jutott el az írás és olvasás megtanulása, mely több diákot eredményezett (WINKEL, 1993). Ennek következtében az oktatási módszerek szabadterrel kapcsolatos szempontokat figyelembe vevő reformosítása elindult, Comenius és Furttentbach nevéhez fűződve. Comenius Didactica Magna (1630) című művében javasolta az iskola melletti üdülésre kialakított kertek fontosságát a reális megfigyeléseken alapuló oktatás eléréséhez (WINKEL 1993, 11). A reneszánsz idejéről

1. ábra - Furttentach iskola- és paradicsomi kertjének terve 1663

származnak az első fennmaradt iskolakert említések, melyet

Furttentbach tervezett. 1663-ból maradt fent tőle egy „iskola- és paradicsomi keretcskéjének” a terve (1. ábra), amelyhez kapcsolódó szöveges dokumentumokban foglaltak a kor szellemét jellemzik. Ezekben a tervekben egy úgy oktatási módszer irányának kialakulása is érezhető: „Miután a fiatalság a tanteremben annyi keserű órát kibírt, (...) annak a szükségletének kielégítését fogja követelni, hogy az iskolamester a rábízott gyerekeket a szabadba (...) vezesse. (...)” (WINKEL 1993, 11).

A 18. században a felvilágosodás eszméi mélyen foglalkoztak az oktatással is. A gyermekek természetes és értelmes nevelésén, a testi edzettség és természet közelségének fontosságán kívül új szempontok is felmerültek – melyek a mai pedagógiában is helyet foglalnak – mint például a szexuális nevelés, a testnevelés, a természetjárás (WINKEL 1993, 12). Az iskolakertek kialakítása mindezen gondolatokon alapult és a

filantrópok a legfontosabb létesítménynek tartották. Ezek az intézmények főleg botanika oktatására voltak fenntartva és az 1800-as évek után - ezen megmozdulás kivételével - nem volt nagy súlyuk a pedagógiai vitákban (WINKEL 1993, 12-13) A század eszméinek térnyerésének hatására a magyar oktatástörténetben is elindultak változások. 1777-ben Mária Terézia bevezette a Ratio Educationist, melytől számítjuk a tankötelezettség beiktatását és a magyar iskolázás megalapulását (INT 2). Emellett a törvényben szó esik az iskolaegészségügyről, valamint az iskolai játékokról és játékterekről is (KLAGYIVIK 2018, 36): „...a mindennapi üdülésre szánt helyet a városban, még pedig amennyire lehetséges az iskola, vagy a tanárok lakásai mellett kell kijelölni...” (RATIO EDUCATIONIS 1777 CCXXVI. §., 217).

1867-ben gyökeres változások mentek végbe a magyar közoktatás rendszerében Eötvös József Vallás és Közoktatásügyi Miniszternek köszönhetően. Az egyházi fenntartás uralkodása átfurmálódott a növekvő állami ellenőrző szerep hatására (INT 2). 1896-tól 1913-ig 79 százalékról 93 százalékra emelkedett az iskolát látogató gyerekek száma. Ezekben az években Wlassics Gyula minisztersége alatt 1000 új állami iskola létesült (a vizsgált területem is ekkor épült) (INT 2). Míg, ha a hazai oktatásban nem is volt érzékelhető, de a 20. század reformpedagógiai mozgalmi nagy részben kitértek a szabadterek fontosságára. A „New School” iskolamodell a természetközeli nevelést tartotta előnyösnek és a megjelenő Waldorf-iskolák szabadtereire vonatkozóan megkövetelték a nagy kiterjedést, játszóhelyek és kertek elhelyezését (KLAGYIVIK 2018, 41). A két világháború közötti időszak oktatáspolitikája által teljesebben ki a természetközpontúság az oktatásban. Az 1906-os rendeletben bevezetett Madarak és Fák napja továbbfejlesztése iskolai fásítást irányzott elő, valamint az 1936-ban történt újítások következtében bevezették a szabad levegőn való oktatást is (KLAGYIVIK 2018, 20). A második világháborút követő időszakban a hazai iskolák nagy szabadterekkel rendelkeztek, melynek fő célja a sportolásra való használat volt. Az elmúlt évtizedekben a környezeti nevelés

fontosságának tudatosítása és használata elősegítette az iskolaudvarok központi figyelembe kerülését, ezt elősegítette különböző projektek létrejötte, mint például az Iskolakert Mozgalom, az Ökoiskola program és a Magyar Környezeti Nevelési Egyesület tevékenysége is (KLAGYIVIK 2018, 41). Jelenleg elenyésző számú rendelet és szabvány van érvényben melyek az alsó- és középfokú oktatási intézmények szabadtéri kialakítására vonatkoznak. Ilyen a Magyar Szabványügyi Testület által kiadott Oktatási intézmények tervezési előírásai című szabvány, mely kitér óvodákra, általános iskolákra és középfokú oktatási intézményekre is. Az iskolai szabadterek használata jelenleg nagy részben az adott vezetőn és tantestületen múlik. Számukra a jobb megértés, a kihasználhatóság és a fejlesztések érdekében íródott a Kívül-belül jó iskola¹ és az Ajánlások a minőségi iskolai infrastruktúra kialakításához² című szakmai ajánlások (KLAGYIVIK 2018, 42).

2.2. GIMNÁZIUMUDVAROK

A középfokú oktatás egyik iskolatípusa a gimnázium. Több fajta oktatás is folyik ezekben az intézményekben az osztályok számát tekintve. A négyosztályos évfolyamok a leggyakoribb, de előfordulhat öt-, hat- és nyolcosztályos oktatás is. Ebből kifolyólag a diákok életkora az gimnáziumi évek kezdetekor 10 éves kortól, a tanulmányok befejezéséig 20 éves korig is terjedhet. Ezekben az években nagy változáson mennek keresztül a tinédzserek, így az udvarhasználati szokásaik, preferenciáik is jelentősen változóak. A felsőfokú tanulmányokra való felkészülés és általános képzés nyújtása a fő célja. A gimnáziumi tanulmányok befejezése érettségi vizsgával záródik.

2.2.1. TÖRTÉNETE

A gimnáziumokban történő oktatás egy felsőbb fokú kategóriába sorolható. Több gimnázium elődje középiskola volt, melyeket 1949-ben szerveztek át humán és természettudományos tagozattal (INT 3). Kezdetben csak fiúgimnáziumok voltak, ahol lehetett külön volt fiú és

¹ RÉTI 2011

² LIPPAI 2011

leány oktatási intézmény, viszont azokon a településeken, ahol csak egy gimnázium volt, ott koedukált létesítmények lettek (INT 3). 1959-ben a prágai nemzetközi iskolaépítési értekezleten elfogadott javaslatához képest hazánkban aláméretezettnek ítélték: középiskolák telekméretét diákokként 20,3 m²-re javasolták (KLAGYIVIK 2018, 114). 1993-ban az új oktatási törvényben négy, hat, nyolc és kilenc éves gimnázium típusokat sorolnak fel (INT 3).

2.2.2. SZEREPE ÉS FUNKCIÓI

A gimnázium udvaroknak – mint bármely oktatási intézmény udvarának - egyszerre több szerepet kell, hogy betöltsenek. A különböző funkciójú terek kialakításánál figyelembe kell venni a tanulók eltérő igényeit, kor és nemi összefüggésben is. Az udvarnak idomulnia kell az iskola épületéhez és ethoszához, valamint egy képet mutat az ott történő oktatás értéképviseléséről, tagozatairól. Emellett egy udvarnak erős szemléletformáló ereje van az iskolai közösség hétköznapijaira és jövőjére tekintettel is. Legyen egy olyan tér, amely a diákok tanulását, szellemi és fizikai fejlődését szolgálja. Teremtsen közösséget, miközben alakuljon ki egyfajta kötődés az udvarral. Az udvar alkalmas az épületben helyet nem kapó terek kibővítésére, úgy, hogy a diákok életében a „*második otthon*” szerepét betöltő intézmény biztonságot, nyugalmat és kényelmet teremtsen.

Lehetőséget kell nyújtania az épületben folyó oktatás szabadtéri megteremtésére is. Ennek fő példája a testnevelés órák szabad levegőn tartása,

2. ábra - Fedett tanterem kialakítása

kültéri sportpályák, eszközök használatával. A többi óra megtartására alkalmas lehet egy fedett kültéri tanterem, melyre hazai példa is felmutatható (2.ábra). A békásmegyeri Pais Dezső Általános Iskola

udvarán egy fedett tantermet hoztak létre³, melyhez egy rézsűre kiépített lelátótér csatlakozik, ahol akár több osztály is le tud ülni egyszerre (INT 4). Ezek a terek szünetekben, iskola előtt és utáni időszakokban és lyukasórák alatt is használhatóak. Az udvaron kialakított passzív rekreációs infrastrukturális elemek rendkívül fontosak. Ezek az eszközök, terek a pihenésnek, beszélgetésnek és evésnek nyújtanak helyet, melyek mind hozzájárulnak a szociális jólét és méltányos életfeltételek megteremtéséhez.

Az udvaron a közlekedési funkciók is megjelennek, a megérkezés, az épületek közötti átjárás és a távozás formájában. A közlekedési útvonalaknak külön utat kell találni úgy, hogy az a többi funkciót ne zavarja. A közlekedési eszközök tárolására helyet kell biztosítani – az iskola közösségének méretéhez és igényeihez mérten.

A növényzet és a zöldfelületek környezetpszichológiai szerepe meghatározó az iskolai környezetben. A zárt tantermekben zajló órák között a friss levegőn, zöld környezetben eltöltött pár perc elő tudja segíteni a mentális és fizikai egészség megőrzését. Emellett hosszabb távon formálja a környezettel való kapcsolódást és elmélyíti a természettel való harmóniában élés lehetőségét. A természet szeretetére irányuló nevelés célja, hogy természetszerető, ismerő és óvó embereket neveljen (KLAGYIVIK 2018, 19). Városi környezetben kialakított udvarok a városi zöldfelület hálózat részét képezve a környezetet ökológiai szempontból kedvező irányba formálják és élőhelyeket teremtenek a fauna számára is.

Az udvar teret ad alkalmi megemlékezéseknek és az iskolai tanévben megrendezett ünnepélyeknek, mint például a ballagásnak. Szükséges, hogy az udvar flexibilis legyen és át lehessen alakítani, annak érdekében, hogy egyszerre az összes tanár, diák és alkalmanként a diákok hozzátartozói is elférjenek.

³ Terveket készítette: Józsa Krisztina, Szilágyi Szabolcs és a BME diákjai, akik a BME Lakó Tanszék által kiírt pályázat keretein belül nyertek koncepciójukkal.

Az iskolai élet és az udvar biztonságos fenntartásához létfontosságú a biztonság védelmi előírások betartása és a gazdasági szektorokhoz kiépített csatlakozás. Ilyen például a menzára érkező élelmiszerek szállítása és a hulladék gyűjtése és elszállítása. Ezeket mind úgy és akkor kell megtenni, hogy az iskolai életet ne zavarja és veszélyeztesse.

2.3.GIMNÁZIUMUDVAROK KIALAKÍTÁSÁNAK TÁJÉPÍTÉSZETI SZEMPONTJAI

Egy gimnáziumudvar – mint már említettem – multifunkcionális térként jelenik meg. Ahhoz, hogy minél több igénynek teret tudjon adni, egy jól átgondolt tervre és több tudomány művelőinek az együttműködésére van szükség. Ebbe beletartoznak a pedagógusok, az építészek, a tájépítészek, a tervezők és a diákok és a szülők közössége is. A 21. században épülő vagy újratervezett iskolaudvarok elsődleges szempontja a fenntarthatóság (LIPPAI 2011). A tervezés kezdetleges állapotában már fontos az ökológiai megoldásokra koncentrálni. Az udvaron elhelyezett esővízgyűjtők és tavak, zöldfalak, haszonkertek mind hozzájárulnak a mikroklimatikus körülmények javításához, mivel az iskola udvara a települési zöldhálózat részét képezi és össze kell csatlakoztatni a környékbeli zöldfelületekkel (LIPPAI 2011). A tervezéshez a Magyar Közlöny által kiadott MSZ 24203-3:2012 számú Oktatási intézmények tervezési előírásai 3. rész: Középfokú oktatási intézményekről szóló szabványát figyelembe kell venni.

Az udvar bejáratának közvetlen közelében egy kiemelt fontosságú találkozóhelynek teret kell adni, amely egy figyelemfelkeltő, élményszerző várakozási pontként funkcionál (HORVÁTH 2014). Az udvaron használt anyagok és színek esztétikailag illeszkedjenek az épület jellegéhez. A burkolatok és eszközök minősége kiválasztásakor a biztonsági tényezők elsődleges szempont (például gumiburkolat, csúszásmentesség). A kialakított tereknek rugalmasaknak kell lenniük, annak érdekében, hogy a különböző igényeknek és alkalmaknak

megfelelően könnyen átalakíthatóak legyenek. Megoldást kell találni az udvar olyan kialakítására is, hogy az iskolai ünnepek rendezésére helyet tudjon biztosítani. Legyen lehetőség egy színpad felállítására, kivetítésre és hangosításra alkalmas eszközök elhelyezésére, valamint helyet tudjon foglalni az iskola egész diák és tanári közössége, valamint esetlegesen a diákok rokonai is.

A tanárok számára fenn kell tartani a kötelező számú személygépjárműre alkalmas parkolási lehetőséget, de a kerékpár tárolás mennyiségi és minőségi kialakításával az utóbbi lehetőségre ösztönözni az iskolai közösséget (LIPPAI 2011).

Az iskolaudvarnak idomulnia kell az iskola ethosához és a képviselt értékekhez, törekedni kell a stílusos esztétikai megjelenésre. Fontos, hogy a diákok ténylegesen magukénak érezzék az udvart, valamint, hogy használják is azt (HORVÁTH 2014). Ezt a mélyebb kapcsolódást és felelősségvállalást el lehet kezdeni azzal, hogy a tervezési folyamatba bevonjuk őket. Ez a tervezők számára is hasznos lehet, hiszen így ők gyermekszemmel betekinhetnek a tervezői folyamatba (LIPPAI 2011).

A mozgástér szerepe gimnazista korosztályban a sportolásra redukálódik. Érdekes minél több sportág és trendsportok eszközeit is elhelyezni, mint például a csocsóasztal, pingpongasztal. Emellett ebben a korosztályban a kisebb és nagyobb csoportokban való beszélgetés a fő szabadidős tevékenység. Szükséges olyan tereket kialakítani, ahol a privát, szűk csoportok helyet tudnak foglalni, de emellett a nagyobb társaságoknak, esetleg tanórák tartására is alkalmas terekre is nagy igény van. Ezt érdemes korszerű, innovatív és mobilis infrastrukturális elemekkel megtenni.

2.4. KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS AZ ISKOLÁBAN

A részvételiség egyik formája a közösségi tervezés, mely az együttes gondolkodásról, az ötletelésről és a megvalósításról szól. Közösségi tervezésnek nevezhető az a folyamat, amikor az érintett közösséget

bevonják a tervezés folyamatába (DEMETER 2012, 3). Ez a módszer konszenzusépítő, mely támogatja, hogy az adott helyszín érintettjei együtt gondolkodjanak és fogalmazzák meg a jövőbeli elképzeléseket a közösségük és a vizsgált helyszínnel kapcsolatban (DEMETER 2012, 3) Iskolai környezet esetében az érintett közeg minden személy, aki az iskola közösségében van, kifejezetten a diákok és tanárok. A dolgozatomban gimnazistákkal foglalkozok, ennek a korosztálynak a közösségi tervezés során még szüksége van ahhoz, hogy kötetlenebb, játékosabb módon fejezhessék ki a véleményüket, emellett már a komolyság és érett, valóságához hű gondolkodás is jellemző rájuk.

A közösségi tervezés előnyei közé tartozik, hogy valós igényekre támaszkodik a tervezés, így a bevont érintettekben növekszik az elköteleződés és a felelősségérzet a hely iránt, ezáltal a helyi identitásuk erősödik. Felmerülhetnek olyan belső információk, rejtett potenciálok, melyek csak a helyszínt aktívan használó emberek tudnak. A közösség kapcsolatára is pozitív hatással van, elmélyülnek az emberi kötelek (DEMETER 2012, 4).

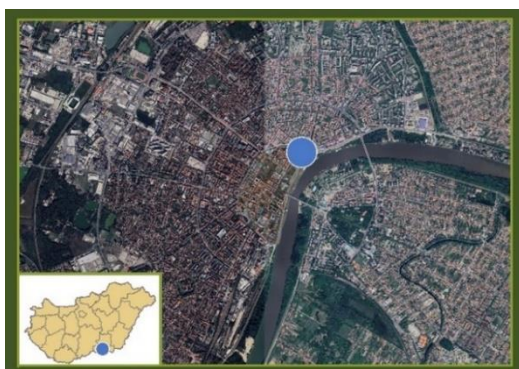
A dolgozatomban két fő eszközt használtam a diákok bevonására; a kérdőíves felmérést és a személyes jelenléti közösségi tervezést. A kérdőíves felmérés egy hatékony módszer, hogy információt gyűjtsünk a közösségről, vizsgált területünkről, melyet online is meg lehet oldani (DEMETER 2012, 23). Ezáltal gyorsan, egyszerűen lehet kikérni egyszerre több ember véleményét is. A közösségi tervezés alkalmi már kisebb csoportokra is tud fókuszálni. Ezen eszköz használatával belátást kapok a diákok szemszögéből az udvar adottságaira és kreatív ötleteket tudok gyűjteni a fejlesztéssel kapcsolatban. Hasznos, ha az alkalmak során a szabad levegőn, előben megtekintik a diákok a helyszínt és ha a vizsgált térben alkothatnak (SZILÁGYI-MIHÁLY 2021 23. old.). Az élményalapú módszerek használatának központi eleme, hogy az érzeteket és érzéseket aktiváljuk, élményeket szerezzenek a diákok. Ehhez az egyéni

és csoportos alkotások, a közös szóbeli kiértékelés, különböző anyagok, eszközök és színek használata mind hozzájárul.

3. SZEGEDI RADNÓTI MIKLÓS KÍSÉRLETI GIMNÁZIUM UDVARÁNAK BEMUTATÁSA

Hivatalos információk az iskola szakmai alapidokumentuma alapján
(PLESOVSZKINÉ 2018):

Hivatalos neve:	Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium
Idegen nyelvű neve:	Radnóti Miklós Experimental High School
Székhelye:	6720 Szeged, Tisza Lajos körút 6-8.
Alapító szerv neve:	Emberi Erőforrások Minisztériuma
Alapítói jogkör gyakorlója:	emberi erőforrások minisztere
Alapító székhelye:	1054 Budapest, Akadémia utca 3.
Fenntartó neve:	Szegedi Tankerületi Központ
Fenntartó székhelye:	6727 Szeged, Bal fasor 17-21.
Típusa:	gimnázium
OM azonosítója:	029743
Helyrajzi száma:	4031
Intézmény jogköre:	ingyenes használati jog
Fenntartó jogköre:	vagyonkezelői jog

3. ábra Radnóti helyzete Szegeden

4. ábra Radnóti épületei

A Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium (innen: Radnóti) Szeged centrumában (3. ábra), a Tisza Lajos körúton belül található. Jelenleg a Tisza Lajos körút 6-8. szám alatt található. Az iskola területét a már említett körút, a keletről nyugatra haladva a Stefánia, a Kazinczy utca és a Dózsa utca határolja. A 4. ábra szemlélteti az épületek tömegének arányait. A telek hasznos területe 5154 négyzetméter, ebből 2915 négyzetméter az épületek területe, 2239 négyzetméter a szabad udvar terület, melynek 2020 négyzetmétere burkolt, 219 négyzetmétere zöldfelület. Ezen területeket a rendelkezésemre álló adatokból, saját

5. ábra Az udvar alaprajza és hangulatképek az udvarról

mérésekből számoltam ki, így iránymutatóak, körülbelüli méretek. Az egy főre jutó szabadterület 2,84 négyzetméter, az egy főre jutó zöldfelület 0,28 négyzetméter - ezen adatok a 2022-ben tanuló diákok számával vannak számolva. Az 5. ábrán látható az udvar alaprajza, valamint átfogó benyomást keltő képet az udvarról. A Radnótit Szeged legjobb gimnáziumaként tartják számon, országos viszonylatban, 29. helyet foglalt el 2023-ben (INT 5).

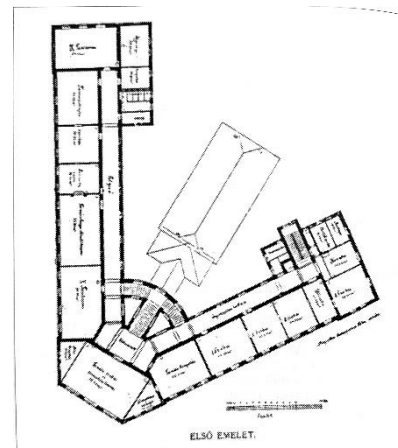
3.1. TÖRTÉNELME

A Radnóti történelme 125 éves múltra tekint vissza. Az 1879-es szegedi nagyárvíz miatt a város nagyméretű veszteséget szenvedett el, mely a város szövet újra tervezését követelte (6. ábra). Míg a város az árvíz pusztításából ütemesen fejlődve épült fel, az oktatásügyben még évekkel később is megoldatlan problémák álltak fent. Akkor, az 1880-as években Szegeden kettő gimnázium működött, a Baross Gábor Gimnázium (ma Vedres István Építőipari Szakgimnázium) és a Dugonics András Gimnázium (ma Dugonics András Piarista Gimnázium), viszont túlszűfolttság és túljelentkezés miatt országos és helyi igény is volt még egy gimnáziumra (GÁL 1998 1., 23). 1888-ban megszületett egy harmadik gimnázium ideája és annak igénye megfogalmazódott a város és az állam imminens érdekeként is. Több éves elégedetlenség, kérelmek sokasága és a délvidéki szülők gyermekeinek magyarosított oktatásra való törekvése után elfogadták a kérést és Wlassics Gyula kultuszminiszter elkezdte a tárgyalásokat a várossal (GÁL 1998 1., 14-25). Az első bonyodalmat a telek kiválasztása okozta, hiszen a felajánlott két telekméret közül egyikén se fért volna el a 12-13 osztályú intézmény (GÁL 1998 1., 25). Majd a jelenlegi telek felajánlása után az a kérdés merült fel, hogy ki építse meg és tartsa fenn a gimnáziumot. A város a délvidékiekkel kapcsolatos elvi és anyagi kontextusból eredve nem akarta és tudta támogatni a megvalósulást. Végül az 1897/98-as tanévben előírt három feltétel közül Wlassics elengedett kettőt - az 50 ezer forintnyi hozzájárulást és a város fenntartási költségeinek kötelező

vállalását. Így az 1898 április 18-án tartott közgyűlés elfogadta a gimnázium megépítését (GÁL 1998 1., 26-27), melybe azonban csak 1903-ban tudott beköltözni, az akkor Szegedi Magyar Királyi Állami Főgimnázium (GÁL 1998 1., 31). A kétemeletes épület Baumgarten Sándor tervei alapján készült el. (INT 6). Az iskola e nevén működött 1934-ig, mely harminc év alatt funkcionált katonai tartalékkórházként, laktanyaként, katonai csoportok otthonaként, egyetemi oktatás helyszínéül is.

A gimnázium 1934-től 1950-ig Klauzál Gábor nevét viselte. Ekkor az iskola, az eddigi reál beállítottság mellett a modern nyelvoktatásra fektetett nagy hangsúlyt, és a létszáma jelentősen lecsökkent (INT 7). 1934 nyarán az intézmény pénztámogatás segítségével megépíthette a tornatermet fűrdőhelyiségekkel, valamint az ekkor itt funkcionáló egyetem által létrehozott

8. ábra A főépület alaprajza 1903-ban

botanikus kert – biológiai iskolakert gondozását is végezték. A kert 369 négyzetméternyi és L alakban helyezkedett el, melyről képes anyagot nem tudtam fellelni. (GÁL 1998 1., 48 és 83). 1947/48-as évkönyv XIII. bekezdéséből megtudhatjuk, hogy ekkor milyen paraméterei voltak az udvarnak. A szabad udvarfelület 1835 négyzetméternyi volt, a botanikus kert mérete stagnál 369 négyzetméteren (GÁL 1998 1., 51). Pontosán nem lehet tudni, hogy mikor történt, de egy átalakítás folyamán az udvarról eltűnt a fő épület udvarra nyíló bejáratánál levő épület, mely

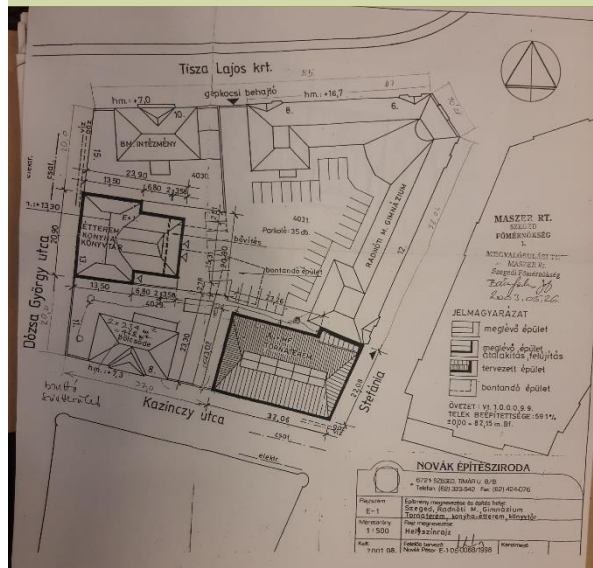
7. ábra Emlékek 1979/80-as tanévből: torna órai udvar takarítás és a diákok szüneti időtöltése, valamilyen szekér szerű dolgon ülnek

magába foglalt egy dísztermet, egy tornatermet, tanári szobát, tornaöltözőket és egy tornaszertárt is (GÁL 1998 1., 36). Erről az épületről egy 1903-as alaprajz maradt fent (7. ábra).

A gimnázium 1950-től napjainkig Radnóti Miklós nevét tisztelve működik. Az épületek és az udvar rendszerében jelentős változások voltak. Egy 1964-ben I. osztályos egykori diák interjújából kiderül, hogy „... Az udvar alakja szabálytalan... leginkább platánusfákkal van befásítva. Szélein fűgyep húzódik végig, mögötte sűrű bokrok takarják el nyáron az udvart a külső utcák felől.”. Az említett platán fák és növényzet ma már sehol se található meg. lebontás következményeként már két lépcsősorról is meg lehetett közelíteni az udvart (GÁL 1992 1., 46.). Emellett

9. ábra Fordított nap 1992-ben, háttérben a már lebontott épület és a gesztenyefa

10. ábra Novák Építésziroda terve az tornacsarnok megépítésére

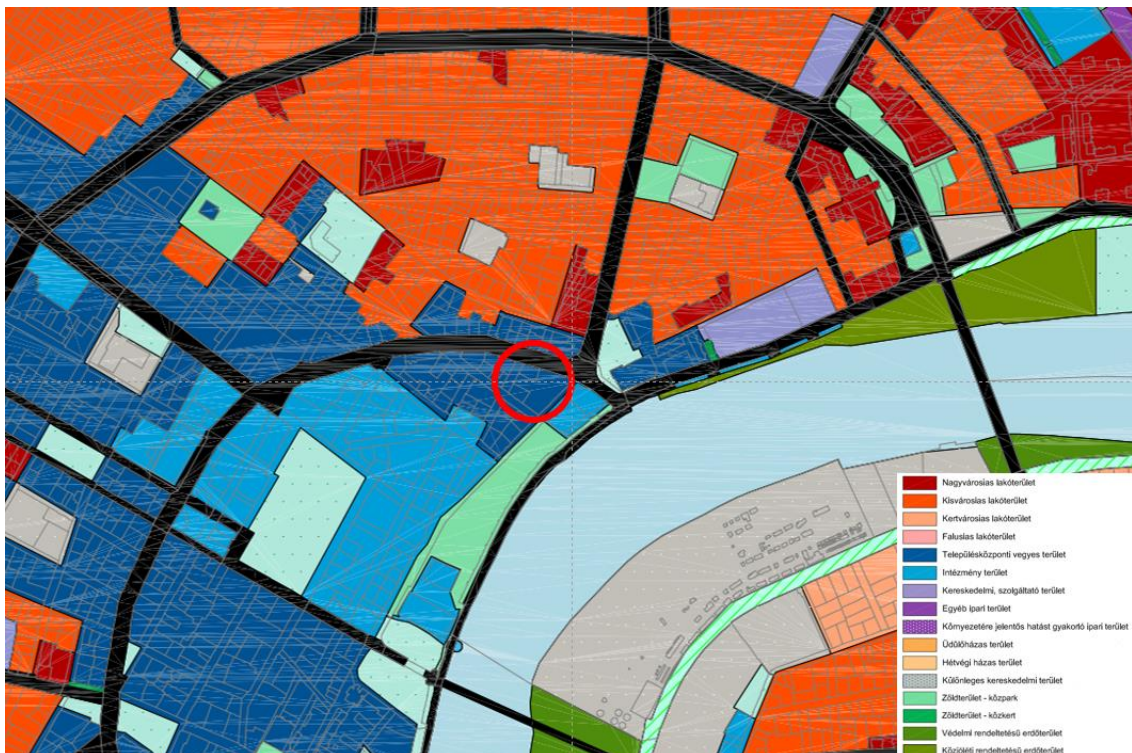
kibővült az udvar használata egy kisebb tornateremmel, ebédlővel, a tornatermet kiszolgáló egységekkel is (GÁL 1992 1., 36). Az udvar aktív használatáról több archív kép is fennmaradt, ezek a 8. és 9. ábrán megtekinthetők.

A következő nagy változás 2002-ben történt, amikor a Novák Építésziroda tervei (10. ábra) alapján a meglévő szabadtéri sportpálya helyére egy tornatermet terveztek, valamint a kiszolgáló épületek eltűntek (így az udvarfelület szignifikánsan megnövekedett). Ezzel

egyidejűleg az eddig tornateremként funkcionáló épület átalakult belsőleg, az alsó szinten a konyha és menza, míg az emeleten könyvtár és egy tanterem foglal helyet a mai napig.

2012-ben kezdték felújítani az eddig Kazinczy utca 3-as szám alatt levő bölcsőde épületét⁴ és környezetét, mely 2015-re készült el és azóta a Radnóti részét képezi (INT 8). Egymodern berendezésű Természettudományos Oktatási Szaklaboratóriumot is létrehozott az iskolában zajló magas szintű természettudományos oktatás támogatása és fejlesztése érdekében. A laboratórium 2018-ban a Szegedi Tudományos Akadémia támogatásával belső és külső felújításon és bővítésen esett át, annak érdekében, hogy országos szinten is jobb lehetőségeket nyújtson a biológiai tanulmányokban érdekelt diákoknak.

2022-ben újabb felújítás történt az iskola épületében. A főépület nyílászáróit kicserélték, a fűtésrendszert korszerűsítették, a padlásfödémrendszert utólagosan hőszigetelték, valamint napelemes rendszert telepítettek, mely az iskola villamosenergia igényének egy részét kielégíti (INT 6).

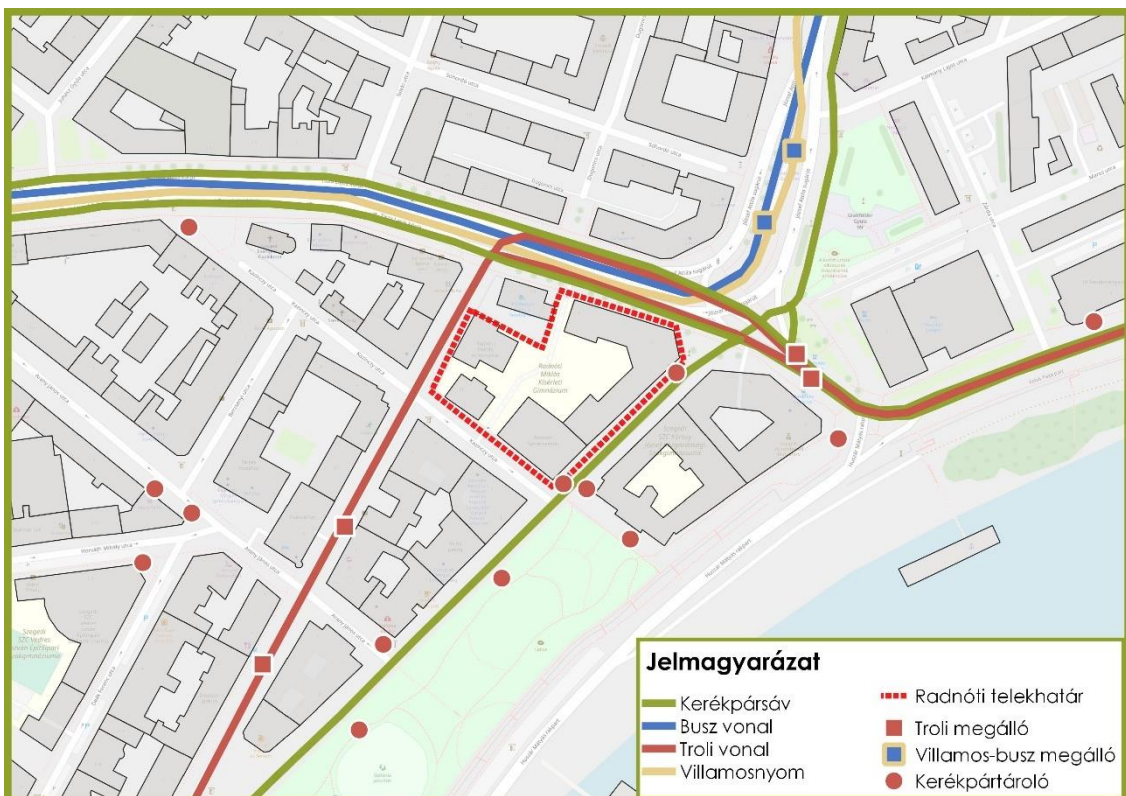
11. ábra Szeged Településszerkezeti Tervének részlete

3.2. VÁROSHOZ VALÓ VISZONYA

A Radnóti Szeged belvárosában, a város történeti beépítésű területek közé tartozik (11. ábra). A telek mérete kötött, körbe öleli az udvart az épület. A telek településszerkezeti beépítettsége szerint településközponti vegyes terület, környezetében hasonló intézményi és kisvárosias lakóterület található döntő többségben.

A környező épületekre jellemző legelterjedtebb rendeltetési forma az, amikor a lakó és kereskedelmi funkció egyszerre jelenik meg egy épületen belül. Főként a földszinti lakások helyén kisebb boltok, esetleg szolgáltatási egységek, mint kávézók és éttermek jelennek meg. Emellett több oktatási intézmény is megtalálható, bölcsődéktől az egyetemi épületekig.

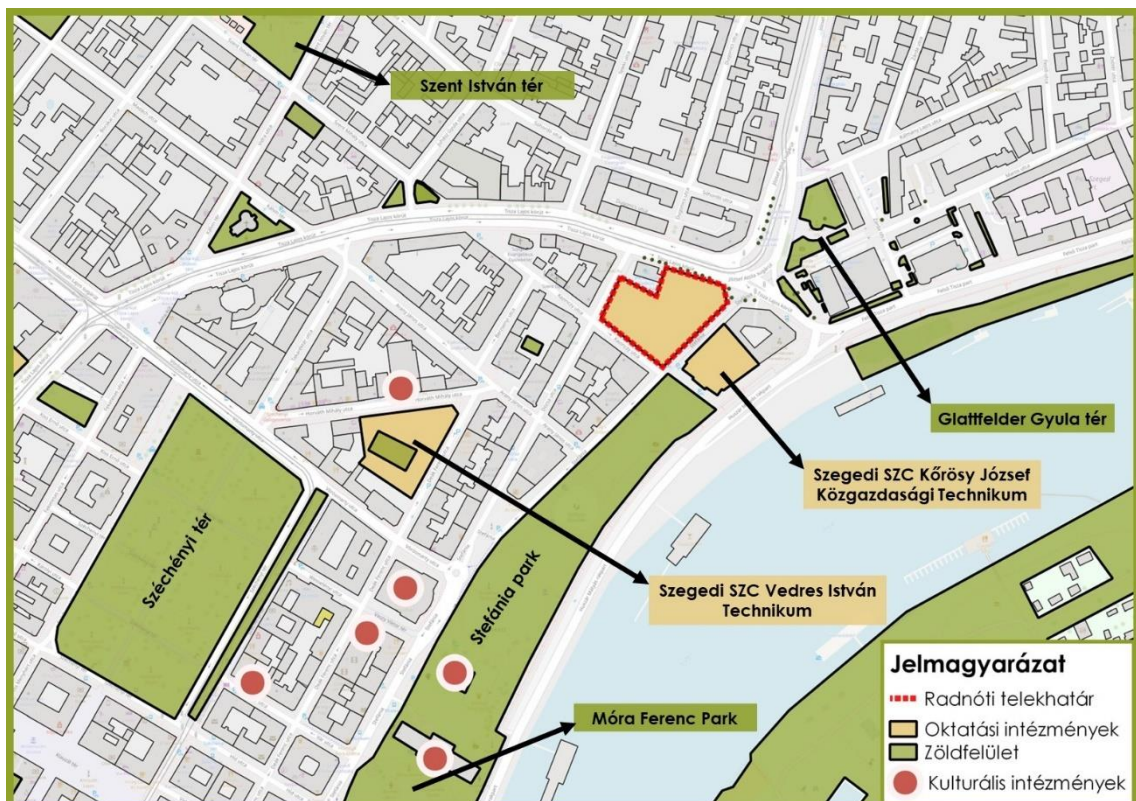
A városi közlekedés minden ágazata áthalad a gimnázium előtti Glattfelder Gyula téren (12. ábra). A Szegedet Hódmezővásárhellyel összekötő tram-train vonala és megálló helyei is 650-800 méterre helyezkednek el, valamint Szeged autóbuszállomása, a Mars tér, is bő

12. ábra Tömegközlekedés és kerékpáros vonalak és megállók, kerékpártárolók a Radnóti környezetében

egy kilométeres távolságra található. A busz és villamos vonal megállóhelye egységes, itt a 3-as, 3F-es és a 4-es villamos, míg a 20-as és 24-es busz áll meg. A trolibusz megálló helyét az elmúlt években áthelyezték az iskolához közelebb eső helyre, valamint mozgáskorlátozottak számára is elérhetővé tették. A radnóti kollégista diákok az Ortutay Gyula Kollégiumban vannak elszállásolva, ahonnan szintúgy gyorsan és könnyen meg tudják közelíteni az iskolát, tömeg- és kerékpáros közlekedéssel is. Az iskola környezetében több kerékpár tároló egység is található, közvetlen a bejárat mellett és a Stefánia parkban is, viszont arra járva gyakran tapasztalható, hogy a forgalmasabb időszakokban mennyiségük nem elégíti ki a használók igényeit és sokan fához zárják az eszközeiket.

A gimnázium városban elfoglalt helyének előnyei közé tartozik, hogy több kulturális eseményeknek otthont adó intézmény is gyalogosan megközelíthető távolságban van (13. ábra). A Kiszínházat, a Szegedi Nemzeti Színházat és a Belvárosi mozi évente többször is látogatja a radnóti közösség előadások, hangversenyek és filmek megtekintése

13. ábra Oktatási és kulturális intézmények és zöldfelületek a Radnóti tágabb környezetében

vége. Emellett a Szegedi Nemzeti Múzeum, a Szegedi Vár és Várkert és a Kass Galéria kiállítótermei is könnyen elérhetőek.

Kifejezetten fontos szerepet tölt be a Tisza part és több zöldterület (13. ábra), mint a felújított Stefánia park és Móra Ferenc park, a Széchenyi tér – Kárász utca – Dugonics tér tengely, a diákok hétköznapijaiban. Iskola előtt és után is – találkozási pontként funkcionálnak, közösségi és kikapcsolódási tereknek nyújt helyet, akár tanuláshoz, beszélgetéshez, kávézásához is szeretik használni. A testnevelés órák alkalmanként kiterjednek a Stefánia park területére, ahol zöld környezetben tudnak a diákok mozogni, hosszabb távú futáshoz a „Stefánia kört” – körülbelül 1 kilométer, valamint a „hídkört” - körülbelül 3 kilométer használják.

3.3. ISKOLAI KÖZÖSSÉG BEMUTATÁSA

Az iskola közössége jelenleg két csoportra oszlik; a dolgozók és a diákok. Az igazgatóasszony Dr. Nagy Anett. A tanári karban 74 fő, 37 tanárnő és 37 tanár. A gimnázium egyéb alkalmazottjai: titkárság 3 fő, gazdasági iroda 2 fő, rendszergazda 2 fő, laboránsok 2 fő, portaszolgálat 2 fő, takarító 7 fő, 1 fő hivatalsegéd, 1 fő pedellus. Ez összesen 95 dolgozó embert jelent (INT 7).

A diákok összesen 7 évfolyamba járnak. Az egy évben induló osztályok száma a következőképpen oszlanak el: egy 6 éves, egy 5 éves és hat 4 éves osztály van. A hatéves képzés speciális matematika szak, az ötéves képzés az Arany János Tehetséggondozó Program keretében indul. A négyéves osztályokba matematika-fizika, kémia, biológia, speciális angol, humán és spanyol szakokra tudnak jelentkezni a diákok.

Jelenleg összesen 788 diák tanul az intézményben, 402 leány és 386 fiú (INT 7). A Radnóti szakmai alapidokumentumában a maximálisan felvehető diákok száma 840 fő (PLESOVSZKINÉ 2018). Nemi szempontú vizsgálatnál észlelhető egy különbségi arány a szakokkal összefüggve. A reál beállítottságú osztályoknál a fiúk vannak jelen többségben (például:

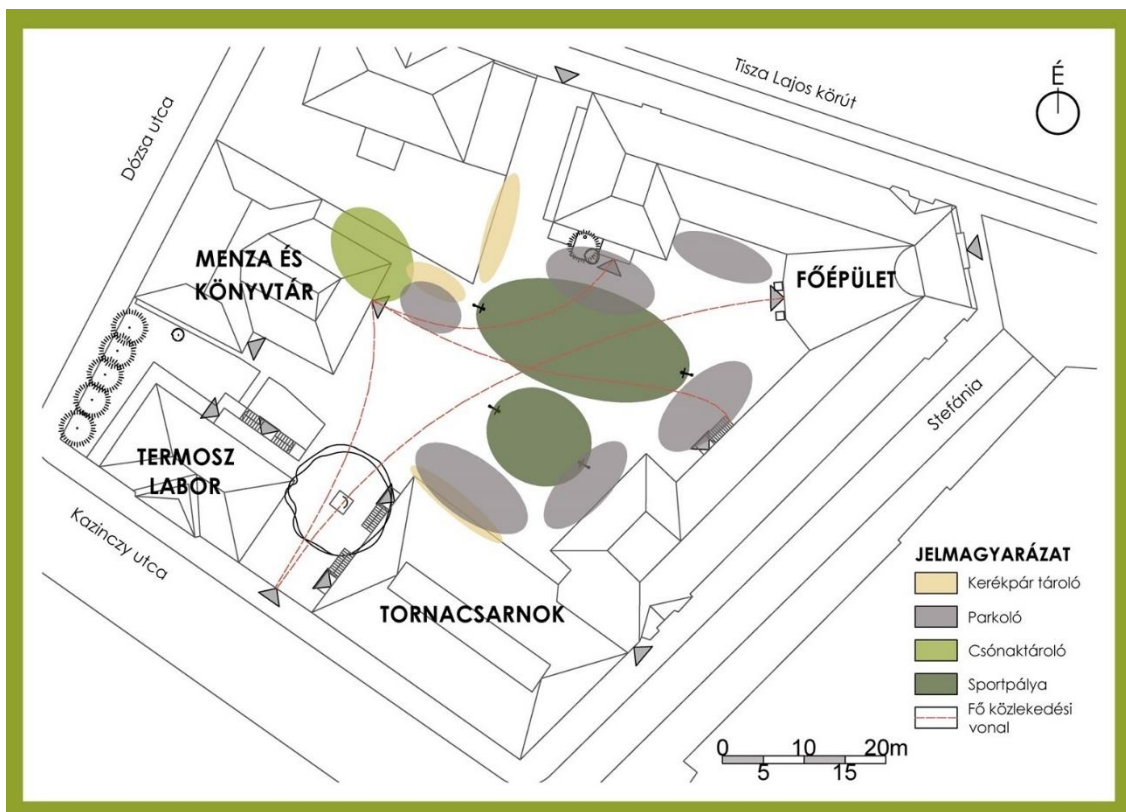
9.M osztály – 9 leány, 18 fiú), míg a humán és nyelv szakokon a leányok vannak túlnyomó létszámban (például: 12. D osztály – 21 leány, 12 fiú).

Az iskola 2022-es Pedagógiai programjának része, hogy az iskola közösségét a természet szeretetére és környezetünk védelmére ösztönözze, testben és lélekben egészséges ifjúságot neveljenek és a diákokat ösztönözzék a szellemi és fizikai munka megbecsülésére. A környezeti nevelés elvei közé tartozik a természeti értékek megismerése az évenkénti alkalmi tanulmányi kirándulások során, a közvetlen iskolai környezet esztétikumának folyamatos alakítása, a zöld övezetek kialakítása és fejlesztése, valamint a praktikus kiegészítő eszközök alkalmazása – mindezt méltó módon az iskola rangjához mérve, a fenntarthatóság jegyében (NAGY 2022).

3.4. AZ UDVAR JELENLEGI ÁLLAPOTA

3.4.1. FUNKCIÓ ÉS HASZNÁLAT

Az udvar használata jelenleg is többretű; állandó és alkalmi funkciókat is betölt.

14. ábra Funkciók megjelenése az udvaron

Az udvar területén egyszerre több funkció (14. ábra) jelen van, melyek gyakran átfedik egymást, akár egymásra zavaró hatással hatnak. Az alapvető funkciója maga a közlekedés, a különálló épületek megközelíthetősége. Az utcáról kettő bejáraton lehet bejutni, a Kazinczy utca felőli a gyakrabban használt, míg a fő épületből négy helyen is ki lehet jutni, de a központi részen található ajtó a fő közlekedési útvonal. Helyet kap az udvaron a főleg tanárok által használt személygépjármű parkolás és a főként diákok által igénybe vett kerékpár tárolás. Az udvaron két kosárlabdapálya helyezkedik el, kettő mozgatható és kettő rögzített palánkkal, valamint gyakran játszanak röplabdát mobil hálótartóval. Néha az oktatás előtt-után, valamint a szünetekben az udvar az aktív rekreációnak nyújt helyszínt. A szünetekben főként beszélgetnek, esznek, kávéznak a diákok - az órák között próbálnak feltöltődni a friss levegőn.

Egy tanév során több alkalmi esemény is megrendezésre kerül az iskola kapui között, ehhez az udvar használata mindig az adott program igényeihez alkalmazkodik. Gyülekezőtérként funkcionál a sítáborok, osztálykirándulások elindulásakor és megérkezésekor, de a „gólyanapok” versenyszámainak a lebonyolításának is helyet ad. Az esetleges csoportosításokat az aszfaltra felrajzolt betűk, számok szokták jelölni. A SÁRA napok, az Szegedi Tudományegyetem Gyakorló Gimnázium és Általános Iskolával (volt: Ságvári Endre Gimnázium) együtt megszervezett gimnáziumok közötti sportesemény, ahol, mind a két gimnázium diákjai helyet foglalnak a Radnótiban. Közösségi térként funkcionál az év közbeni megemlékezések helyszínéül, mint például március 15-e, október 23-a. A tanév végén a ballagás az utolsó és egyik legnagyobb esemény az iskola életében. Ilyenkor biztosítani kell az összes végzős osztály leültetését, egy színpadot, mely mobil eszközök segítségével épül meg és egy pódiumot, aminek szerepét általában az udvarra nyíló ajtó és lépcső tölti be. Idén 182 diák végzett, a hozzátartozókkal, 11-es

diákokkal és tanárokkal együtt minimum 500 fő foglal ilyenkor helyet az udvaron.

3.4.2. NÖVÉNYZET

Az udvar területéhez, mely összesen 2239 négyzetméter, képest elenyésző a zöldfelület, mely összesen körülbelül 218 m². Az udvar lombkorona lefedettsége 10 %.

Az udvar Kazinczy utca felőli bejárati kapujánál található a legidősebb faegyed, egy közönséges vadgesztenye (*Aesculus hippocastanum*) (15. ábra), melynek kora biztosan meghaladja a 65 évet, mert egy 1968-as légifelvételen látható, hogy akkor még az egykori bölcsőde területén volt. A fa meglehetősen nagy árnyékot nyújt az udvar ezen részére és a labor épületére is, jelenleg is egészséges állapotú, a törzsének alsó részein több helyen metszés, ágvágás jele fellelhető. A gyökérnyak kedvezőtlen helyzetben áll, az aszfalt és térkő közel helyezkedik el a törzshöz, így minimális felületet hagy szabadon.

Az udvar belsőbb részén, a főépület északi szárnyának lépcsőházának a bejárata mellett eső részen egy kisebb zöld, nem leburkolt területet láthatunk. A területen egy nagyobb rózsatő (*Rosa* sp.) (16. ábra) van, emellett két fa is található. Az egyik

egy lombhullató fajta, egy nem rég odatelepített korai gömb juhar (*Acer platanoides* 'Globosum') (16. ábra) egyed, mely tökéletes állapotban

15. ábra *Aesculus hippocastanum* egyed

16. ábra *Acer platanoides* 'Globosum' és *Rosa* sp. egyedek

van, magassága nem haladja meg a 3 métert. Mellette, az épület közelsége miatt erőteljesen kifelé dőlő, örökzöld fa, mely egy amerikai duglászfenyő (*Pseudotsuga menziesii*) (17. ábra) egyed. A kora minimum 30 év, egy 1992-es felvételtől becsülve. A törzsén több helyen fenntartás jele látszik; ágvágások, metszések, melynek következtében gyanta folyások jelentek meg (ez nem túl kedvező az alatta levő pad használói számára).

A labor épület környékén található gyepesített területet egy tuja-fasor és egy fiatal facsemete díszíti és a burkolt járda környékén évelő növények is fellelhetőek. A tuják (*Thuja orientalis*) (19. ábra) mellett található egyedül kerítés, így növényfalként funkcionálnak, a Dózsa György utca felől takarják el a belátást. A fasort 5 egyed alkotja, észlelhető közöttük méretbeli különbség. A facsemete az elmúlt évben lett elültetve, faja nagyvirágú liliomfa (*Magnolia x*

17. ábra *Pseudotsuga menziesii* egyed

20. ábra *Magnolia x soulangeana* egyed

18. ábra *Thuja orientalis* egyedek

19. ábra Virágláda

soulangeana) (18. ábra). Az épület központi bejárata mellett található két darab 1 köbméteres virágláda (20. ábra), melyben lágyszárú, színes virágú növénykiültetés található. Vegyesen vannak kankalin (*Primula* sp.) és bársonyvirág (*Tagetes* sp.) fajok ültetve.

3.4.3. ANYAGHASZNÁLAT

Az udvar jelenlegi állapotát vizsgálva nem figyelhető meg egységes anyaghasználati rendszer és mélyebb, tudatos tervezés sem észlelhető.

A vizsgált területen használt burkolatok közül legnagyobb mértékben felfedezhető az aszfalt, mely az udvar területének 87%-át, 1952 négyzetméternyi területet ez fed le. Térkő burkolat (21. ábra) fellelhető még az udvaron az újabb építésű laborépülete környékén. Szürke, kistégalakúval van lerakva a labor és ebédlőt összekötő terület, dupla váltósoros rakásmóddal. A laborépület körül végig futó szervízjárda betonból van kiöntve.

21. ábra Térkő burkolat

A vizsgált területen öt darab lépcső található, ezek három különböző

22. ábra Lépcső fajták az udvar területén

minőségben jelennek meg (22. ábra). A főépület folyósójáról nyíló lépcső fémvázaz szerkezetű, azon betonblokk lépcsőfokok vannak, a korlátja fehér, fémből készült. A tornacsarnok udvarra nyíló bejáratainál két tükörszimmetriában elhelyezett lépcső van. Betonvázaz kialakítású beton

lépcsők, a korlát, a csarnok nyílászárói színeihez illeszkedve, vörösesbarna fémből kialakított. A harmadik fajta lépcső a laborépület pinceszintjéhez vezet le, két egymással szemben levő egyforma lépcsőkarral van kialakítva. A térkő burkolatból induló 8 lépcsőfokból álló lépcsőkar betonból készült, melyre szürke terméskőlap lett rakva.

Az udvarra két működő bejáraton (23. ábra) keresztül lehet bejutni, gyalogosan és személygépjárművel is. A ritkábban használt Tisza Lajos körúti kapu fekete fémből készült sárga oszlopokkal (az iskola épületének a színét viseli) és —elsősorban nagyobb méretű gépkocsik, buszok közlekedésére használt, melyek nem tudnak a Dózsa György utcából bekanyarodni (például: osztálykiránduló, sítáboros busz, tűzoltók, nagyobb hulladékszállító gépek). A Dózsa György utca felől ugyanaz a mintázatú és alakú kapu található, mint az előbb említettet, de színével a tornacsarnok színvilágára reflektál, oszlopa téglarakásos. Ez az a kapu, ahol érkeznek gyalogosan, kerékpárral és személyi gépkocsival is a diákok és tanárok, valamint az ebédszállító gépjármű is itt közlekedik napi szinten.

23. ábra Udvarra nyíló bejáratok és az épület udvarra nyíló ajtaja

3.4.4. BERENDEZÉSI TÁRGYAK, MŰVÉSZETI ALKOTÁSOK

Az udvar berendezési eszközeinek (23. ábra) minősége általánosságban megfelelő, viszont mennyiségi hiány van az udvart használó iskolai közösség méretéhez képest. Összesen 6 darab pad található az udvaron. A padok szélessége 190 cm körülbelül, melyen három ember fér el kényelmesen, ennek okán egyszerre maximálisan 18 ember tud leülni. 1 db közhasználatú szemetes található az udvaron, valamint egy nagyobb

szemégyűjtő konténer. Az épület udvarra nyíló központi bejárata mellett 2 darab 1x1x1 méteres fa virágláda helyezkedik el. A belső udvar különböző részein összesen 8 db különböző méretű biciklitároló helyezkedik el. Négy darab 16, egy darab 10, 19,8 és 12 férőhelyesek, összesen 113 kerékpárt lehet egyszerre lezárni.

Sportolást segítő eszközök (24. ábra) is helyet kapnak, 2 darab rögzített és 2 darab mozgatható kosárpalánk található, továbbá két mozgatható röplabdahálótartó szerkezet is. Az iskola tulajdonában van több kenu, melyet az udvaron tárolnak, sajnos ez a helyet is foglalja, valamint a rikító sárga eszközök visszatetsző látványt nyújtanak. Egy, az épület falára rögzített, szemetes, egy nagy hulladék konténer és egy szelektív hulladékgyűjtő található az udvaron.

24. ábra Udvaron található berendezési tárgyak és eszközök

Az épület északi szakaszának belső falán található egy vörösréz lemez dombormű, melyet 1934-ben avattak fel a világháborúban elhunyt tanárok és diákok emlékére. Az iskola bejárata előtt két alkotás található: egy egész alakos kettős szobor Radnóti Miklósról és egykori

párjáról, Gyarmati Fanniról. A szobrot 2010-ben avatták fel, Gyurcsek Ferenc alkotása. A másik emlékmű a burkolatba beépített „kő”, melyen a *Nem tudhatom...* című versének egy részlete van belegravírozva. A versrészlet miatt úgymond rituális cselekvéssé vált a kőre lépés reggelente a Radnóti diákoknak. Ezen alkotások a 25. ábrán láthatóak.

25. ábra A "kő", Világháborúban elhunyt Radnótiak domborműve és a Radnóti-Gyarmati szobor

3.5. JELENLEGI ÁLLAPOT ÉRTÉKELÉSE

A Radnóti a városi közlekedéssel rendkívül jól kapcsolódik, a kerékpáros és tömegközlekedést használó célcsoportok is könnyen meg tudják közelíteni, akár a távolabbi városokból ingázók is. A városi zöldsövet közepén helyezkedik el, sok zöldfelület található az iskola környezetében. Az udvar megközelíthetősége egyszerű, az utca felől egy bejárat van aktív használatban, míg az épületből több kijárat is van.

A telek beépítettsége 56%-os⁵, az egy főre jutó telekméret nagysága 6,54 négyzetméter⁶. Az egy főre jutó játszó-, pihenő- és sportterület nagysága legalább 3,0 négyzetméternek kell lennie (MSZE 24203-3:2012). A Radnóti esetében erre nem tudtam pontos adatot kiszámolni, mert

⁵ Megengedett maximális beépítettség mértéke: 30%. (MSZE 24203-3:2012)

⁶ Megengedett nagysága történelmi városközpontban: 20 négyzetméter per fő (MSZE 24203-3:2012)

nincsenek definiálva a különböző szerepeket betöltő terek határai. Kijelenthető viszont, hogy ezt a mértéket biztosan nem éri el.

Az udvar vizsgálata alapján kijelenthető, hogy az udvar nagy mértékben van használva, a fő funkciók megjelenése több konfliktust is okoz. A betöltött szerepek a parkolás, a közlekedés és a sportolás. Ezekhez szükséges létterek összefolynak, egyidejű történésük egymásra zavaró hatással vannak. Az udvar kialakításának pozitív szempontja, hogy alkalmas megemlékezések, ünnepségek lebonyolítására. A ballagás a legtöbb jelenlévőt fogadó alkalom, ekkor a parkolás tiltott az udvar területén.

A zöldfelületek mennyisége kritikán aluli az udvar területén, hiányuk nagy hatással van az iskola közösségére. A zöldfelület jelenlétének és látványának hiánya következtében a természettel való kapcsolódás lehetősége és a növényzet szemléletformáló ereje mind elveszik, mely környezet pszichológiai szempontból káros a fizikális és mentális egészségre is. Az egész városra kiható ökológikus hatások elvesznek, a levegő minősége rosszabb, a klimatikus mérséklő hatások nélkül gyakran elviselhetetlenné válik az udvaron a hőség. Az épület körülöleli az udvart, így a hangszennyezés mindkét irányba redukálódik.

Az udvaron szakszerű tervezés nem fedezhető fel esztétikai szempontból. A burkolat nagy százaléka beton, melynek szürke látványa uralja az egész teret. Minősége több helyen rossz, repedések, kátyúk találhatóak, melyek baleset veszélyesek. A vízvezetés több helyen rossz, áll a víz, télen a csuszás veszély is gyakran előfordul. Az infrastrukturális elemek, mint a sporteszközök és a padok, olyan érzést keltenek, mintha azok funkcionalitása az egyetlen lényeges dolog, de az esztétikai értékek, innovatív megoldások, a jobb használhatóság nem érdek. Az udvaron elhelyezett szemetesek száma egy, komposztáló nem található, így ez nem ösztönzi a közösséget a tudatos szelektív hulladékgyűjtésre, valamint a környezetvédelmi elvek alkalmazására sem.

Egyedüli közösségi tér csak a menza épülete előtt elhelyezett padok összességéből áll, mely fedetlen, napos helyen fekszik, privát beszélgetésre alkalmatlan. Ezen passzív rekreációs terek hiánya kritikus, nem diákcentrikus, hiszen az épület kialakítása miatt a beltéren se található erre alkalmas hely.

Az jelenlegi állapot kiértékeléséhez készítettem egy SWOT analízist (26. ábra), mely összefoglalja és kiemeli a vizsgálatból leszűrt lényeges dolgokat. Az elemzés segítségével le lehet következtetésként vonni, hogy az udvar rosszul kihasznált és kialakítása korszerűtlen.

26. ábra SWOT analízis

4. ISKOLA KÖZÖSSÉG BEVONÁSA

Az iskola közösségének bevonásával a fő célom, hogy különböző eszközök segítségével több és belső információt megtudjak az iskola diák közösségének szokásairól, véleményéről, gondolatairól, melyeket a dolgozatom javaslati részébe építék bele. Érdekem volt emellett a „hatni tudás”, a formális közösség alakítása, összekovácsolása, az udvarral való kapcsolatuk és elkötelezettségük elmélyítése, ezáltal az esetleges jövőbeli változásokkal való személyesebb köteték és felelősségérzet kialakítása (DEMETER 2012). A szakdolgozatomhoz két eszközt használtam: kérdőívet és jelenléti közösségi tervezést.

4.2. KÉRDŐÍV

4.2.1. OBJEKTÍV LEÍRÁSA

A kérdőívemet a Google Forms segítségével készítettem el. Huszonegy kérdésből állt, körülbelül 5 percet vett igénybe a kitöltése és összesen 202 diák töltötte ki. Célja, hogy egyéni véleményt kapjak különböző aspektusból megközelítve. 2023 tavaszán került kiküldésre, melyben Fiedler Judit, a Radnóti rajztanára segédkezett. A kérdések típusai feleletválasztós vagy jelölőnégyzetes, de adott esetekben a kifejtős válaszmegadást adtam meg, a bővebb és jobb információszerezés érdekében. A kérdések eredményeit a 3. mellékletben csatoltam.

A kérdőívem fő célja a diák közösség véleményének a mélyebb megismerése. A kérdőív az analízis és vízió szakaszokra koncentrál, így a jelenlegi állapottal kapcsolatos véleményekre és az esetleges igényekre is választ kaptam. Az első szakasz a demográfiai információkra kérdez rá, a nemre, hogy hányadik évfolyamba és melyik osztályba és milyen szakírányra jár a kitöltő. A következő szakasz a közlekedési szokásokra tér ki, a mikor, mivel és a biciklitárolás helyszínére kérdez rá. Az udvarral kapcsolatos kérdések között kitértem az udvarhasználat napi szintű gyakoriságára, arra, hogy milyen tevékenységeket szoktak csinálni ott és hogyan lehetne élhetőbbé tenni. A testnevelés órával kapcsolatban

véleményt kértem arról, hogy kedvelik-e, ha az udvaron történik, és szerintük mivel lehetne jobbá tenni, melyek azok a sportágak, amelyeket szívesen játszanak. Valamint a tanítás utáni időtöltéseikről is kérdeztem. Az analízis utolsó szakasza a jelenlegi konfliktusokra vonatkozó kérdés volt. A vízióval kapcsolatosan kikértem a véleményüket általánosságban az udvar élhetőbbé tételének szempontjairól, valamint a kültéri oktatásra is alkalmazható tér kialakítására, a növényzet minőségére és az esetleges közösségi veteményeskerttel kapcsolatos fenntartási feladatokra is kitértem.

4.2.2. KÉRDŐÍV EREDMÉNYE

Mint említettem a kérdőívemet 202 diák töltötte ki, nemi eloszlásuk kiegyensúlyozott, 46%-ban férfi, 54%-ban nő. 97,5%-ban a 9. és 10. évfolyamból töltötték ki, a szakirányi eloszlásuk egységes, 10-20 százalék között mozog, kivéve az Arany János tehetséggondozó program osztálya. A közlekedési szokásokra vonatkozó kérdésekből leolvasható, hogy a kitöltők 40 százaléka mindennap tömegközlekedéssel, 26 százaléka hetente vagy gyakrabban kerékpárral, 23 százaléka hetente vagy gyakrabban gyalogosan érkezik az iskolába. A kerékpár tárolás helyszínére vonatkozó kérdésre a kitöltők 47 százaléka válaszolt, melynek 85 százaléka az udvarban tárolja napközben az eszközét. Az udvarral kapcsolatos szakasz első kérdésére kapott válasz kifejezetten negatív; a kitöltők 72,3 százaléka nem szokott lemenni az udvarra egyik szünetben sem. A három leggyakoribb udvaron helyet foglaló tevékenység a beszélgetés, mozgás/sportolás (testnevelés órák keretében) és a pihenés. A kitöltők több mint fele szerint a legfontosabb szempontok az élhetőbb udvar elérése érdekében a több zöldfelület, növényzet (71,8%), több ülőfelület (65,8%), árnyékos terek kialakítása (63,4%) és a kültéri asztalok elhelyezése (50%). 132 tanuló szereti, ha az udvaron foglal helyett a testnevelés óra, 26 hallgató nem. Ezen órák megfelelőbb

minőségének eléréséhez a kitöltők szerint a két legfontosabb tényező a zavaró személygépjárművek mennyiségének csökkentése (76,2%) és hogy legyen nagyobb tér a sportolásra (53,5%). A három leggyakoribb sportolási tevékenység, amit jelenleg is lehet játszani, a röplabda (65,8%), a kosárlabda (55,4%) és a tollaslabda (46%), viszont az asztali teniszre (33,7%) és focilabda játékokra (25,2%) is megjelenik az igény. A kitöltők 72,8 százaléka támogatná, hogy más tanórákat is lehessen kültéri helyszínnel tartani. A jelenlegi konfliktusokra kérdezve a legradikálisabb probléma az udvar területén parkoló tanári személykocsikból fakad. 69-en említették meg az autók miatti helyhiányt, az ebből fakadó szabad testmozgás korlátozottságát és azokra nyújtott kifejezetten nagy figyelem adását. Emellett megemlézték a tárolt kerékpárok által elfoglalt terek negativitását, a beton burkolat kritikus, balesetveszélyes és repedezett állapotának esztétikai és funkcionális hátrányait. Említésre került a kevés zöldfelület vagy az infrastrukturális elemek (keves pad és kerékpártároló) és egyes sporteszközök hiánya, az udvar különböző funkciójú, egyidejű használatából fakadó totális használhatatlansága. A kitöltők több mint fele szívesen látna nagy, árnyékot adó lombos fákat (78,5%), gyepfelületet (66,7%) és színes virágokat (56,9%). Az esetleges közösségi kert gondozásában való részvételre vonatkozó kérdésre 31,7% adott támogató választ. A kitöltők 63,3 százaléka az iskola területén levő ebédlőben fogyasztja el az ebédjét, 68,8 százaléka szívesen tenné ezt meg kültéri asztaloknál. Az utolsó két kérdés a délutáni iskolában való maradásra kérdezett rá; 48,5 százalékuk marad itt, melyből 12,9% beszélgetni, 6,4 százalékuk sportolási elfoglaltság miatt és 29,2 százalékuk valamilyen tanulási okból tartózkodik itt a tanórák után. Azon személyek, akik nem maradnak itt különböző okok miatt nem teszik ezt meg. Például nincs idejük, mert tanulni kell, vagy arra nincs kialakított tér, privát ülőhelyek-asztalfelületek hiánya, nincsen semmi, ami miatt érdemes lenne maradni, nincs árnyék – túl meleg van, tűz a nap, Esztétikailag sem nyújt szép látványt, növények hiánya, folyamatos autóforgalom – tanárok mennek haza.

Véleményem szerint a kérdőív kiküldését sikeresnek tartom, célomat elértem vele, az eredményeket a dolgozatom javaslattételi szakaszához fel tudom használni, ok-okozati kapcsolódásokat alá tudok támasztani velük.

4.3. KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS DIÁKOKKAL

A közösségi tervezés elődleges munkaterv összeállítása egy komplex és folyamatosan változó feladat volt. A kezdetleges ötleteket muszáj volt átalakítani több aspektus miatt is; bő 45 perces foglalkozásokat tarthattam, 10 személynél kevesebb főből álló társasággal, mely alkalmanként változott, így a konzulensem segítségével az adott körülményekhez illeszkedő, hasznosabb feladatokat állítottunk össze. Összesen három, személyes jelenléti alkalom adódott, melyet különböző heteken tarthattam meg, a tervezett programot a 4. számú mellékletben részletezem.

4.3.1. ELSŐ ALKALOM

Az első alkalmon 2022. november 11-én került megszervezésre kilenc résztvevővel (hat lány, három fiú eloszlásban) először általánosságban foglalkoztunk az iskolaudvarokkal, majd maga a Radnóti udvarát analizáltuk.

27. ábra Gondolatábra készítése

4.3.1. 1. OBJEKTÍV LEÍRÁSA

Az alkalom elején bemutatkoztam, elmondtam az ittlétem okát és miértjeit, valamint bemutattam az alkalmon résztvevő egyéb személyt; Gál Áront, aki a dokumentációban és jegyzetelésben segédkezett. A hozzájárulási nyilatkozattal kapcsolatos információk átbeszélése után a diákok mutatkoztak be. Körben haladva három kérdésre kellett válaszolniuk: mi a neved, milyen szakra jársz és mi jut eszedbe arról a szóról, hogy iskolaudvar. Az első feladat egy közösen összeállított

gondolattérkép készítése volt (27. ábra), a téma az iskolaudvar szó volt. Gondolatébresztő kérdések a 'Milyen egy jó/rossz iskolaudvar?', 'Milyen eszközök, berendezések találhatóak itt?', 'Milyen hangok, színek, érzések jutnak eszetekbe?', 'Mit lehet csinálni egy iskolaudvaron?'. A feliratokat három színnel írták fel, zölddel a pozitív, pirossal a negatív és szürkével a semleges szavakat. Ezután lementünk az udvarra és ott már a Radnóttal kapcsolatos feladat következett. A kinyomtatott alaprajzon kellett jelezni az analizált pozitív(zöld), negatív(piros) és semleges(sárga) állításokat, tárgyakat. Az utolsó percekben a következő alkalomhoz kellett csoportokban fényképet készíteni az udvar azon részeiről, melyet átalakítanának, ötleteket látnak benne a változtatásra vagy éppen egy közösségi teret el tudnak képzelni. Ezeket emailben kellett elküldeniük nekem a következő alkalomra. Az alkalom dokumentációja a 5. számú mellékletben tekinthető meg.

4.3.1.2. SZEMÉLYES TAPASZTALAT

A kezdetleges idegenérzet felőlem és a diákok részéről is gyorsan elmúlt és kialakult egy közvetlen hangulatú, együttműködő kapcsolat. Az első gondolattérképes feladatnál csak pozitív ötletek jöttek fel, igyekeztem felhívni a figyelmüket egyes ötleteknél, hogy gondolják át azt, hogy egy milyen esetleges kompenzációkkal járhat. Problémaként vetült fel, hogy egyes résztvevők nem mertek megszólalni önkéntesen, ezt felszólításokkal, irányozott kérdésekkel igyekeztem kiküszöbölni. Az idő teltével kialakult egy dinamikus gondolatmenet, egyik ötletből újakra asszociáltak, sikeresen el tudták engedni a fantáziájukat. Az előző feladatnál egy személyt választottak ki, ő volt az „írnok”, viszont az udvaron már, próbáltam mindenkit bevonni a fizikális részvételbe. Mindenkinek adtam papírt és tollat, még–is csak páran voltak, akik azokat merték is használni. Figyelmüket elterelő probléma volt az egyidejűleg udvaron tartózkodó diákok, barátok.

4.3.1.3. JAVASLATTÉTELHEZ FELHASZNÁLHATÓ EREDMÉNYEK

Az első alkalom során készült több alkotás főleg a diákok megfigyelő és analízáló gondolkodásmódját fejlesztette. A gondolatábra készítése eredményeként a diákok átfogóan végig járták az udvarral kapcsolatos fő szempontokat. Az első gondolatok közé a sportolás, a növényzet és az ülőhely került, ami össze is foglalja a legfontosabb szempontokat az udvar kialakításánál. A Radnóti udvarát analizálva pozitív tényezőként a meglévő növényzetet, az udvari bejárati kapuk szépségét, a lépcsők, mint ülőfelületet és az egyetlen darab szemetest hozták fel. Negatív tényezők voltak az áttetsző kerítés, a különböző funkciók és eszközök előnytelen elrendezése, a kihasználatlan terek elhanyagoltsága, a burkolati problémák és a parkoló autók. A készült ábrán látható, hogy a fő közlekedési útvonalak nyomvonalán helyezkednek el a konfliktusok, mely arra utal, hogy a konfliktusok a mindennapi életük aktív részvevői.

4.3.2. MÁSODIK ALKALOM

A második alkalom 2022. november 18-án került megrendezésre hét résztvevővel (öt lány, kettő fiú), akik három csapatot alakítottak ki az előző alkalom végén. A hiányzó emberek miatt az egyik csapatban csak egy

28. ábra Inspirációs képek válogatása

személy volt jelen, így egy személy

átcsatlakozott hozzá. A csapatok eloszlása 2-2-3 főre oszlott. A befotózott helyszínekkel kapcsolatos ötletelés és erről való vitázás volt a fő foglalkozási szempont.

4.3.2.1. OBJEKTÍV LEÍRÁSA

Az előző alkalom végén készített képek(et) kellett kiegészíteni az ötleteikkel. Szabadon való ötletelés és a kreatív gondolatok áramlása volt a lényeg, ezekből születtek főleg közösségi terek kialakításával, rossz funkciók megváltoztatásával és növényekkel való zöldítéssel kapcsolatos

tervek készültek. Az ötleteket mindenki előtt be kellett mutatni, ahol véleményezni kellett azt, valamint reagálni is erre. Egy könnyed vita kialakult, az esetleges tervek kivitelezésével kapcsolatban több kérdés felmerült, főleg zöldtetők, növényfalak témával kapcsolatban. Ezek után egy helyszínt kellett választaniuk (amivel a következő alkalom szeretnének foglalkozni), amihez inspirációs képeket kellett választaniuk (28. és 29. ábra), hogy hogyan is képzelnék el a tervüket. A három helyszín; a tornacsarnok kijáratánál levő lépcső, az ebédlő melletti hosszúkás kajaktároló beugró és az iskolaépület oldalsó kijárata melletti fenyős nem betonozott rész. Az alkalom dokumentációja a 6. számú mellékletben tekinthető meg.

4.3.2.2. SZEMÉLYES TAPASZTALAT

A második alkalom alatt Fiedler tanárnő segédkezett a jegyzetelésben, dokumentálásban. A hiányzó személyekből fakadó problémát gyorsan meg sikerült oldani, közreműködő volt a személy, akinek csapatot kellett váltania. Emellett ekkor még több

helyszínnel is foglalkozhattak, így könnyebb volt azonosulni az új helyekkel. A menetrendet sikerült betartani, egy dinamikus dolgozói folyamat alakult ki, gyorsan dolgoztak a diákok is. Az elkészült ötletekről szóló vita folyamatos volt,

egynemű volt a részvétel a diákok között, mindenki megszólalt. A választott területek között két alkalommal volt átfedés. Az egyik esetben egyeztek a felmért konfliktusok és a kitalált tervek, míg a másik esetben különböző új funkciót találtak ki. A véglegesen kiválasztott csapatoként egy, összesen három terület különböző helyeket választottak. Az inspiráló képek nagy hatással voltak a diákokra. Érezhető volt, hogy sok új gondolatot elindított az ötletelésben, realizáltam, hogy a kártyákat érdekesebb lett volna már korábban használni.

4.3.2.3. JAVASLATTÉTELHEZ FELHASZNÁLHATÓ EREDMÉNYEK

A választott területek mind a zöldfelület közelében vagy a bejáratok és közlekedési vonalak mellett helyezkednek el. A menza környékére felmerült a javaslatok közt a kültéri asztalok fogalma, ahol ebédelni lehetne, ami akár tanulásra is alkalmas lehet. Mindenki egyet értett a Kazinczy utca felőli nagy, fém szeméttároló rossz pozicionálásáról. Az iskolába érkező diákok és az udvarra betekintő járókelők is ezt pillantják meg először, így ennek áthelyezése rendkívül fontos. Több javaslat érkezett kuckós, privát terek létrehozására, padokkal, kanapékkal, fénysorokkal díszítve. Az udvaron tárolt eszközök tárolását - mint például vízi evezéshez használt kajakok, kerítéselemek - a diákok szerint máshol kell megoldani, a helyük könnyen hasznosítható lenne más célra. Szó eset a növényzet mennyiségi növelésére, de az életkörülményeik javítására is. A gesztenyefa gyökérnyakánál a járólappal tömböket el kell távolítani. Ahol közösségi teret képzeltek el a diákok, azok mind fedettek, növényfalat és futtatott növényeket használnának kiépítésükre. Az udvar hangulatának javítására a beton burkolat lecserélését, mennyiségének csökkentését javasolták.

4.3.3. HARMADIK ALKALOM

A harmadik alkalom 2022. december 16-án került megrendezésre, az előző alkalomhoz képest betegség és egyéb okok miatt csúszott az időpont. Ekkor hatan voltak jelen (5 lány, egy fiú), egy új taggal bővült

30. ábra Tervek készítése a választott helyszínekre

a társaság, így a csapatok összetételében jelentős változás történt. Az alkalom a választott területekre kidolgozott koncepció terv elkészítéséről és ennek **bemutatásáról szólt.**

4.3.3.1. OBJEKTÍV LEÍRÁSA

Az alkalom elején egy 10 perces prezentációval készültem zöldfalak témában, hiszen az előző alkalommal több kérdés is felmerült, így szerettem volna ezeket tisztázni, mielőtt neki kezdenek a tervezésnek. A résztvevőknek csapatonként egy kiválasztott területre kellett kidolgozniuk A4-es méretű lapra egy koncepció tervet az ötleteikről (30. ábra). A terv az az volt, hogy a munkáknak tartalmazniuk kell rajzolt vagy ragasztott eszközöket, bútorokat, ezeknek a műszaki paramétereit, funkciójukat és magyarázó szövegeket, esetleg metszetábrázolást - ez részben valósult meg. Az alkalom végén, be kellett mutatni a csapatoknak, hogy miket terveztek. Egy zárórész keretében az utolsó pár percben, a véleményüket kértem ki, arról, hogy hogyan érezték magukat, miket tanultak az elmúlt alkalmak alatt. Az alkalom dokumentációja a 7. számú mellékletben tekinthető meg.

4.3.3.2. SZEMÉLYES TAPASZTALAT

Az előadásról kapott visszajelzés szerint nagyon informatív volt a diákoknak és a tanárnőnek is. Pár kérdést feltettek utána, egy kisebb diskurzus alakult ki, valamint inspiráló hatása is volt, hiszen az ez után elkészült feladatokban bátrabban mertek használni zöldfalakat. A

feladat kivitelezése leegyszerűsödött egy értelmező ábrára, nem használtak semmilyen anyagot a filceken és színes ceruzákon kívül, valamint a csapatok tagjai között is volt változás, többen betegség miatt nem tudtak részt venni. Próbáltam ezen nem aggódni és egy lehetőségként felfogni, ami sikerült is. Az egyik csapat az épület északi szárnya által közrefogott területtel dolgozott, és annak ellenére, hogy nem ők választották ki a területet, mégis egy meglepően átgondolt és több funkciós tervet találtak ki. Érezhető volt a diákokon a tervezési feladattal járó szabad gondolkozás és kreatív gondolatok áramlása.

4.3.3.3. JAVASLATTÉTELHEZ FELHASZNÁLHATÓ EREDMÉNYEK

Három helyszínrre készítettek elméleti terveket a diákok. Közülük mind, jelenleg parkolás, tárolás vagy szeméttlerakó miatt megközelíthetetlen.

Az „A” helyszínr a menza melletti beugró térre készült. Ide egy kültéri ebédlőt képzeltek el, falról lehajtható asztalfelületekkel, mozgatgató székekkel. Az asztalokat lehajtva a falon művészeti alkotások elhelyezésére is lehetőség nyílna, a vizuális kultúra órákon készült rajzok is itt kaphatnak helyet. A meleg, baráti hangulatot kihelyezett napelemmel működő fénysorok és a megszokott sárga falat bevonó fa rácsos szerkezet teremtené meg. A jobb használhatóság érdekében fedetté alakítanák, áttetsző, műanyag anyag használatával.

A „B” helyszínrre elképzelt tér egyszerre nyújt fedett, privát beszélgetésre alkalmas teret és fedett kerékpár tárolót is. A diákok gondoltak a vízelvezetésre, a biztonságos használatra, újrahasznosított anyagok használatára és az udvar növényállomány mennyiségének növelésére is.

A „C” helyszínr fő gondolata egy kültéri tanterem megvalósítása volt. Az U alakban elhelyezett pad a benne elrejtett felhajtható asztallapjaival ez a hely lehetőséget kap a beszélgetésre, az étkezésre, a tanulásra és akár a tanórák megtartására is. Helyet kapnak még kisebb dolgok tárolására alkalmas berendezések, valamint futatott növények és zöldfalak is.

5. KÖVETKEZTETÉSEK, JAVASLATOK, ELKÉPZELÉSEK AZ UDVAR FEJLESZTÉSÉRE

A Radnóti területére elvégzett vizsgálat, a diák közösség igényeinek, véleményének mélyebb megismerése, a saját szakmai tudásom és a gimnáziumban eltöltött éveim tapasztalatai alapján javaslatot teszek az udvar jobb kialakítására.

A vizsgálat alapján látható, hogy a Radnóti nem elégíti ki egyik szabványban megfogalmazott értéket sem. Ez ellen az iskola telkének fizikai paraméterei miatt nem lehet eleget tenni. Kijelenthető, hogy a burkolt- és zöldfelületek aránya kritikus.

Az udvar jelenlegi használata nem **diákcentrikus**. Az tisztán látható, hogy nagy mértékben van használva, viszont nem a diákok által. Ezt kérdőívem 7. kérdésére („Szünetekben le szoktál menni az udvarra?”) adott válaszok is alátámasztják. A kitöltők 70,2 százaléka egyáltalán nem megy le nap közben az udvarra. Ennek a problémának a feloldása érdekében olyan szintű felhasználási változtatásokra és fejlesztésekre van szükség, hogy az kicsábítsa a diákokat a szabad levegőre, hogy szerethetővé váljon az udvar és étellel legyen teli. Erre a fiatalok fizikai és szellemi egészségének megőrzése és a tanulás megfelelő minőségű folytatása érdekében szükségük van. Ezt az udvaron belüli **privát** és **közösségi terek** kialakításával, több pad és asztalfelületek elhelyezésével támogatnám. Emellett szükség van egy térre, ahol nagyobb társaságok le tudnak ülni, esetleg tanórák tartása is lehetséges. Az épület udvarra nyíló és a menza bejárata mellett találkozási pontok létrehozását javaslom. Egy ülőfelület kialakítása nagy változást tud elérni. A Radnóti főbejárata előtti kis tér jobb kihasználását ajánlom, egy megérkezési pontot **ülőfelületekkel** könnyen ki lehet alakítani. Példaként mutathat a szomszédos Kőrösy József Közgazdasági Technikum előtt létrehozott tér, melyet 2020-ban a Stefánia park rekonstrukciója keretében alakított ki. Megfigyelhető, hogy a diákok előszeretettel használják iskola előtt,

közben és után is. Az udvar és az iskola közvetlen környezetének megfelelő kialakítása ösztönözné, hogy az iskolába járás egy pozitív élmény legyen.

Az udvaron történő tanári **parkolás** nagy helyigényű és konfliktust okozó cselekmény. Van, hogy 28 autó is bent parkol, ennek mennyiségi csökkentését javaslom. Először a tanárok közlekedési formájának szemléletválttatásával kezdeném, ezzel ösztönözni őket a tömeg-, kerékpár és gyalogos közlekedés választására. A Dózsa utca iskola felőli szakaszán jelenleg fizetős parkolási lehetőség van. Az önkormányzathoz fordulva, kérelmezném ezen szakasz ingyenes használatát a tanárok számára, oktatási időben. Hosszabb távú kitekintésben a Széchényi tér felújítása következtében kiépülő mélygarázs használatára biztatom a tanárokat (INT 9). A távolság a Radnóti és a Széchényi tér között 5-10 perc sétálva.

A Kazinczy utca felőli **szemétkonténer** elhelyezése rendkívül előnytelen. Az iskolába érkező személyek ezt látják meg először az intézménybe lépve. A látvány mellett a szaga sem kellemes. A megszüntetését javaslom, mely az iskolai hulladék nagyobb szintű **szelektív gyűjtésével** lehetőségessé válik. A hulladék kisebb, szelektált tárolása által lehetőség nyúlik, hogy azokat kevésbé centrikus helyen, például a tornacsarnok lépcsője alatt tárolják.

A **kerékpár tároló** megfelelő mennyiségi és minőségi kialakítása kifejezetten fontos. Az udvar területén mindenhol fel lehet fedezni lezárt kerékpárokat, ez is jelzi, hogy nem elegendő az erre alkalmas hely. A kérdőívemre adott válaszok alapján iránymutatóan 300 kerékpár tárolására kell helyet nyújtani fedett és kamerával figyelt helyen. Mellesleg egy szépen kialakított tároló motiváló hatással van az iskola közösség kerékpáros közlekedést választására.

Az udvar jelenlegi paraméterei szerint az egy főre jutó zöldfelület kevesebb mint fél négyzetméter. Rendkívül fontos, hogy a növények

mennyiségét amennyire csak lehet növelni kell. Ezt nagyobb átalakítás nélkül, **növényládák** kihelyezésével meg lehet oldani. Javaslom évelő növények, kisebb méretű tavasszal és ősszel virágzó cserjék telepítését. A közösségi tervezésen vizualizált fűszerkert és ivókút elhelyezését a labor és menza épülete közötti területre ajánlom. Emellett ezen terület elzártabb a diáksereg elől és itt található egyedül koncentráltabb mennyiségű zöld felület, így egy rovarhotel megépítését tanácsolom. A kialakításuk könnyű, olcsó megoldásokkal is kivitelezhetők. Ezek megépítését és kialakítását diákok által, vagy a Diák Önkormányzat vezényletével javaslom.

A meglévő fák kezelését, száraz gallyazását, sebkezelésüket és idegen anyagok eltávolítását tanácsolom. A gesztenyefa az iskolába érkező autós forgalom útjában, valamint a szeméttároló konténer közvetlen közelében helyezkedik el. Ennek következtében nagy veszélyek érhetik, ami akár a fa életébe is kerülhet (31. ábra). Látható a fa törzsén, hogy erre már volt példa, ez a károsan keletkezett mély sebből látszik, hogy valószínűleg konténer figyelmetlen lehelyezése következtében baleset történt. A gyökértörzsénél a lerakott betonlapok eltávolításával a fás szárú növények védelméről szóló kormányrendelet 5. cikkelyének 3. pontjában (346/2008. (XII. 30.)) megfogalmazott minimális értéknek megfelelő víz- és légáteresztő felület nyílna meg. Ennek mihamarabbi elvégzést javaslom.

31. ábra A gesztenyefa törzsén keletkezett heg

A szabadtéri sportolás egész tanévben folyik az udvaron, ennek következtében a sporteszközök és a burkolat aktív használatban van. A **kosárpalánkok** minősége rossz, azok cseréjét szükségesnek vélem. A parkoló autók közlekedése miatt szükséges a beton **burkolat** megtartása,

viszont annak hibáinak javítását javaslom. A kátyúk és repedések bukás- és balesetveszélyesek.

A menza mellett tárolt **vízi kajakok** használata évenként pár alkalomra esik, így annak mindennapos látványa és ottléte nem szükséges. Javaslom ennek a Szegedi Vízitelepen való tárolását. Számos használaton kívüli tárgy is felbukkan. A beépítetlen kerítés darabok és egyéb beazonosíthatatlan tárgyak szelektálását ajánlom, a hasznos dolgok más helyen tárolását, a hasznosíthatatlan dolgok hulladékudvarra való elszállítását javaslom.

6. ÖSSZEGZÉS

A dolgozatom megírásával több célt is kitűztem. Érdekem volt az iskolaudvarok, azon belül a gimnázium udvarok mélyebb megismerése. Ezt szakirodalmak, szakmai cikkek és ajánlások elolvasásával végeztem el. Az oktatásra használt szabadterek kialakulásáról és változásairól, valamint a gimnázium udvarok betöltött szerepeiről, funkcióiról és tájépítészeti szempontú megfelelő kialakításairól is tájékozódtam. Emellett az iskolai közösségek bevonásával végzett közösségi tervezési folyamatok elvégzéséről is tájékozódtam, hiszen a részvételiség ezen formája teljesen ismeretlen volt eddig számomra. A feldolgozott irodalom által szerzett tudás hatalmában pontosabban és könnyebben tudtam elvégezni a dolgozatom vizsgálati szakaszát.

A Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium udvara a vizsgálati helyszínem. Először a gimnázium 125 éves múltját elemeztem, abból az udvarral kapcsolatos adatokat, változások feltártam. Ezzel mélyebben megismertem az iskola presztízsét és képviselt ideológiáit. Az iskola Szeged város belvárosában található, a várossal való viszonyát közlekedés szempontjából megvizsgáltam, az iskola környezetében levő zöldfelületekkel, valamint kulturális és más oktatási intézményekkel való kapcsolatát ismertettem. A Radnóti közösségnek én is részese voltam négy évig, itt töltöttem gimnáziumi éveimet. Ezt az előnyt fel tudtam használni az iskolai közösség bemutatásához, valamint az udvar jelenlegi állapotának analizálásához is.

Több szempont szerint ismertettem az udvar jelenlegi állapotát. Az udvar használata kaotikus, a különböző funkciók összefolynak, több konfliktus is kialakul mindennapos szinten. Ez az udvar kis méretéből és a szabad, korlátozatlan használatából fakad. A legfőbb probléma a tanárok udvaron belüli parkolásából ered, mely kifejezetten nagy helyigényű. A meglévő növényzet kifejezetten csekély mennyiségű; összesen három fa, egy facsemete és öt darab tuja található a telken. Az egy diákra jutó

zöldfelület kevesebb, mint fél négyzetméter. Az udvaron található eszközök mennyiségét, minőségét, anyaghasználatát és paramétereit ismerttettem. Ezen eszközök a padok, a kerékpártárolók és a sporteszközök. A használt burkolatok és anyagok minőségét részleteztem, emellett az iskolához tartozó művészeti alkotásokat is ismerttettem. A vizsgálatom végén a jelenlegi állapotot kiértékeltem, SWOT analízis segítségével feltártam a benne rejlő erősségeket, gyengeségeket, lehetőségeket és veszélyeket.

A dolgozatom következő fő szakasza az iskola közösségének bevonásáról szólt. Lehetőségem csak a diákok közösségével való foglalkozásra nyílt. Az első segítő eszközüm a kérdőíves felmérés volt, mellyel a célom a diákok véleményének kikérése volt. A kérdőív az iskolába való közlekedési szokásaikra, az udvar használatának mértékére, milyenségére és konfliktusaira, valamint a fejlesztéssel kapcsolatos javaslataikra kérdezett rá. A kérdőívem sikeresnek bizonyult, 202 diák töltötte ki, a megadott válaszok eredményei előzetes elképzeléseimet alátámasztotta. A második eszközüm a jelenlétben alapuló közösségi tervezés. Három alkalommal volt lehetőségem 7-10 fős végzős diákokból álló csoporttal együtt dolgoznom. Az alkalmak az udvar analizálására, konfliktusainak feltárására, valamint elképzelt javaslat tételre fókuszáltak. A visszajelzések és az elkészült munkák alapján az alkalmak prosperáltak.

Ezen folyamatok elvégzése és a szakmai tudásom alapján javaslatot tettem. A motiváló célom az volt, hogy az udvar használata diákcentrikusabb legyen, melyet használva élmények alakulnak ki és a közösség fizikai és szellemi egészségét szolgálja. A körülményeket figyelembe véve egy reális javaslattételt tettem, mely valamennyi anyagi támogatás, szemléletváltás és egy motivált közösség összefogásával elérhető.

Köszönetnyilvánítás

Szeretném őszinte hálámat és köszönetemet kifejezni Reith Anitának, aki a konzulensi munkája alatt szakmai tudásával és biztatásával támogatott.

Köszönöm, Fiedler Juditnak, hogy elvállalta a közvetítő szerepet az iskolai közösség és köztem, valamint a rengeteg segítségét, elgondolkodtató beszélgetéseinket és nem utolsósorban, hogy megismertette velem a tájépítészet világát.

Szeretném hálámat kifejezni családomnak, nagyon köszönöm édesanyám belém vetett hitét és szüntelen támogatását. Külön köszönet Gál Áronnak a dokumentálásban nyújtott segítségéért és mindennapos biztatásáért, valamint Gárdián Zsuzsának, aki akkor is bízott bennem, amikor én nem.

Végül szeretném megköszönni magamnak, hogy sikeresen lezártam ezt a szakaszt az életemben.

7. FORRÁSJEGYZÉK

8.1. NYOMTATOTT FORRÁSOK:

JÁKLI 2020	Jákli Eszter, A környezeti nevelés tájépítészeti lehetőségeinek vizsgálat budapesti alapfokú oktatási intézmények szabadterein, 2021, Budapest
KLAGYIVIK 2018	Klagyivik Mária, Oktatási és nevelésii intézmények szabadterei Magyarországon 1868 és 1945 között, 2018, Gödöllő
WINKEL 1993	Gerhard Winkel, Iskolakert – tankert, 1993, Budapest
RATIO EDUCATIONIS 1777	FRIML Aladár (ford.) (1913): Az 1777-iki Ratio Educationis. S. I.
LIPPAI 2011	Lippai Edit, Ajánlások a minőségi iskolai infrastruktúra kialakításához, 2011, Budapest
RÉTI 2011	Réti Mónika, Kívül-belül jó iskola, tanító terek, 2011, Budapest
HORVÁTH 2014	Horváth Csenge Dorottya, Mozgásorientált iskolaudvarok tervezési kérdései és lehetőségei, 2014, Budapest
DEMETER 2012	SURE – Közösségi tervezési eszköztár, 2012
SZILÁGYI-MIHÁLY 2021	Szilágyi-Nagy Anna, Mihály Regina, Minden térben gyerekekkel, 2021, Pécs
PLESOVSZKINÉ 2018	Plesovszkiné Ujfaluczki Judit, Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium szakmai alapidokumentuma, 2018, Szeged

- Tóth 1998 1. Tóth Béla, Centenáriumi emlékkönyv: Iskolánk száz éve 1. kötet, 1998, Szeged
- NAGY 2022 Nagy Anett, A Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium Pedagógiai Programja, 2022, Szeged
- MSZE 24203-3:2012 MSZE 24203-3:2012 Oktatási intézmények tervezési előírásai 3. rész: Középfokú oktatási intézmények
- 346/2008. (XII. 30.) 346/2008. (XII. 30.) számú kormányrendelet

8.1. NYOMTATOTT FORRÁSOK:

- INT 1 Ókori iskolák történelme <https://korok.webnode.hu/news/milyenek-voltak-az-okori-gorog-iskolak/>
- INT 2 Magyar közoktatás kialakulás <https://www.nyest.hu/hirek/hogyan-alakult-ki-a-kozoktatasi>
- INT 3 Magyar iskoláztatás története <https://mek.oszk.hu/01800/01893/html/12.htm#Heading12>
- INT 4 Békásmegyeri iskolaudvar átalakítása <http://epiteszforum.hu/okotanterem-a-bekasmegyeri-pais-dezso-altalanos-iskola-udvaran>
- INT 5 Magyar gimnáziumok rangsora 2023 https://eduline.hu/kozoktatasi/20230503_2023_kozepiskolai_rangsor

INT 6	Radnóti fejlesztése	https://index.hu/belfold/2022/02/23/szeged-szegedi-radnoti-miklos-gimnazium-iskola-felujitas-fejleszt-es-epulet-unios-tamogatas-muemlek-oktatasi/
INT 7	Radnóti honlapja	https://radnoti-szeged.edu.hu/
INT 8	TERMOSZ labor átadása	https://szegedma.hu/2015/04/atadtak-a-radnoti-gimnazium-uj-laboratoriumat-fotok
INT 9	Széchenyi tér nyert pályázata	https://www.delmagyar.hu/szeged-es-kornyeke/2019/02/sokszor-atepult-de-a-lelke-maradt-tervek-es-egyeztetesek-a-szechenyi-ter-felujitasarol-fontos-a-szegediek-velemenye

8. ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra	Furttenach iskola- és paradicsomi kertjének terve 1663	Gerhard Winkel – Iskolakert, tankert 1993, Budapest <i>könyvből fotózva</i>
2. ábra	Fedett tanterem kialakítása	http://epiteszforum.hu/okotantere-m-a-bekasmegyeri-pais-dezso-altalanos-iskola-udvaran
3. ábra	Radnóti helyzete Szegeden	Saját készítésű ábra, forrás: Google Maps
4. ábra	Radnóti épületei	Google Earth
5. ábra	Az udvar alaprajza és hangulatképek az udvarról	Saját készítésű ábra
6. ábra	A Radnóti helye az 1879-es nagyárvíz előtt és után	Mapire
7. ábra	A főépület alaprajza 1903-ban	Tóth Béla – Centenárium emlékkönyv: Iskolánk száz éve 1. kötet 1989, Szeged <i>könyvből fotózva</i>
8. ábra	Emlékek 1979/80-as tanévből: torna órai udvar takarítás és a diákok szüneti időtöltése, valamilyen szeker szerű dolgon ülnek	Radnóti Öregdiákok facebook oldal, Varga János
9. ábra	Fordított nap 1992-ben, háttérben a már lebontott épület és a gesztenyefa	Radnóti Öregdiákok facebook oldal, Tarjányi Éva
10. ábra	Novák Építésziroda terve	Képet készítette: Fiedler Judit 2020
11. ábra	Szeged Településszerkezeti Tervének részlete	Szeged MJV Településszerkezeti terve
12. ábra	Tömegközlekedés és kerékpáros vonalak és megállók, kerékpártárolók a Radnóti környezetében	Saját készítésű ábra, forrás: Open Street Map
13. ábra	Oktatási és kulturális intézmények és zöldfelületek a	Saját készítésű ábra, forrás: Open Street Map

	Radnóti tágabb környezetében	
14. ábra	Funkciók megjelenése az udvaron	Saját készítésű ábra
15. ábra	Aesculus hippocastanum egyed	Saját kép: 2022.04.22
16. ábra	Acer platanoides 'Globosum' és Rosa sp. egyedek	Saját kép: 2022.04.22
17. ábra	Pseudostuga menziesii egyed	Saját kép: 2022.04.22
18. ábra	Magnolia x soulangeana egyed	Saját kép: 2022.04.22
19. ábra	Thuja orientalis egyedek	Saját kép: 2022.04.22
20. ábra	Virágláda	Saját kép: 2023.11.09
21. ábra	Térkő burkolat	Saját kép: 2022.04.22
22. ábra	Lepcső fajták az udvar területén	Saját kép: 2023.11.09
23. ábra	Udvarra nyíló bejáratok és az épület udvarra nyíló ajtaja	Saját képek: 2022.04.22 és 2023.11.09
24. ábra	Udvarra nyíló bejáratok és az épület udvarra nyíló ajtaja	Saját készítésű ábra
25. ábra	Udvarra nyíló bejáratok és az épület udvarra nyíló ajtaja	Saját képek: 2022.04.22
26. ábra	SWOT analízis	Saját készítésű ábra
27. ábra	Gondolatábra készítése	Képet készítette: Gál Áron 2023.11.11
28. ábra	Inspirációs képek válogatása	Képet készítette: Fiedler Judit 2022.11.18
29. ábra	Motivációs képek és a választott helyszínek	Saját képek: 2022.11.18
30. ábra	Tervek készítése a választott helyszínekre	Képet készítette: Gál Áron 2022.12.16
31. ábra	A gesztenyefa törzsén keletkezett heg	Saját kép: 2022.04.22

9. MELLÉKLETEK

1. melléklet – Archív képek a Radnótiról

Képeslap 1901-ből

Forrás: Radnóti Öregdiákok facebook oldal

1983. április elseje

Forrás: Radnóti Öregdiákok facebook oldal, Varga Zoltán

Foci játékok 1988

Forrás: Radnóti Öregdiákok facebook oldal, Tarjányi Éva

1990. fordított nap

Forrás: Radnóti Öregdiákok facebook oldal, Tarjányi Éva

Ballagás 1994

Forrás: Radnóti Öregdiákok facebook oldal, Pörtl Ingrid

Gólya-napok 1981-84 között

Forrás: Radnóti Öregdiákok facebook oldal, Varga Zoltán

2. melléklet – Fafelmérés

Latin név	Pseudotsuga menziesii
Magyar név	Amerikai duglászfenyő
Törzsátmérő	35 cm
Lomboronaátmérő	4,46 m
Famagasság	11 m
Ág magasság	3,5 m
Kezelési javaslat	Sebkezelés, támaszték

Latin név	Aesculus hippocastanum
Magyar név	Közönséges vadgesztenye
Törzsátmérő	70 cm
Lomboronaátmérő	11,8 m
Famagasság	16 m
Ág magasság	4,35 m
Kezelési javaslat	Száraz gallyazás, víz -és légáteresztő felület növelés

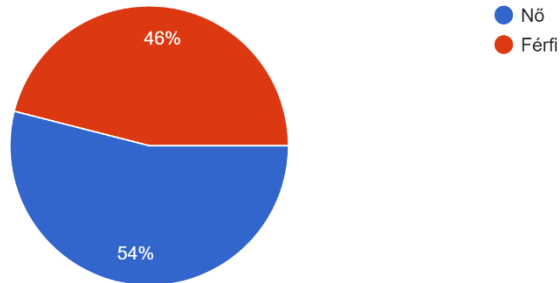
Latin név	Acer platanoides 'Globosum'
Magyar név	Gömbjuhar
Törzsátmérő	12 cm
Lomboronaátmérő	2 m
Famagasság	2,6 m
Ág magasság	2,3 m
Kezelési javaslat	Korona igazítás

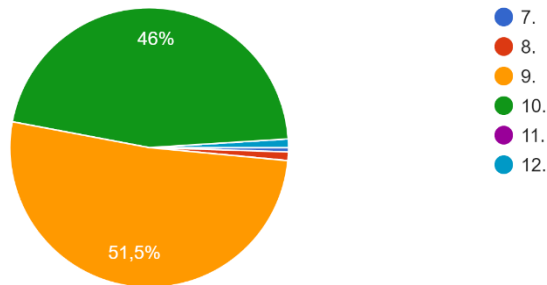
3. Melléklet – Kérdőív kérdései és eredményei

Demográfiai kérdések 1-3.

Nemed?
202 válasz

Melyik évfolyamba jársz?
202 válasz

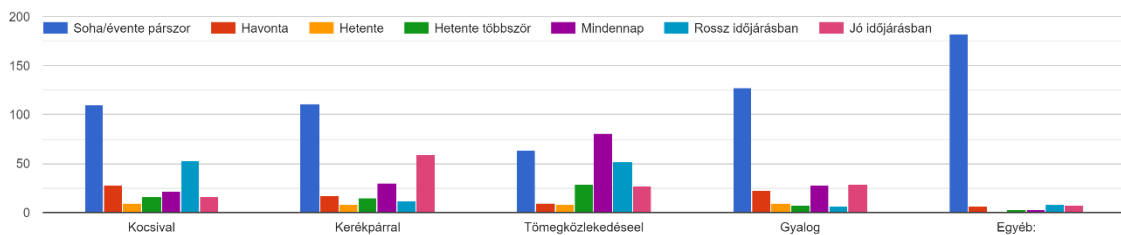

Milyen szakra jársz?
202 válasz

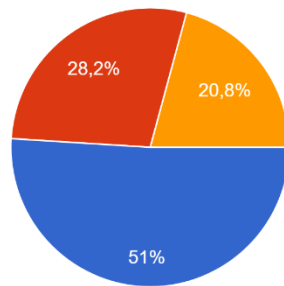
Közlekedéssel kapcsolatos kérdések 4-7.

Mivel érkezel általában a Radnótiba? Kérlek az első öt, a gyakoriságra vonatkozó oszlopokból egyet, az utolsó kettő, az időjárásra vonatkozó kérdésre a jellemzőbb választ jelöld be (akár mind a kettőt is).

Kivel szoktál általában iskolába járni?

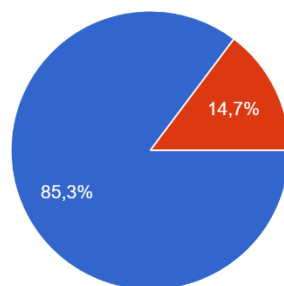
202 válasz

- Egyedül
- Barátokkal
- Családdal

Hol szoktad lezárni a biciklidet?

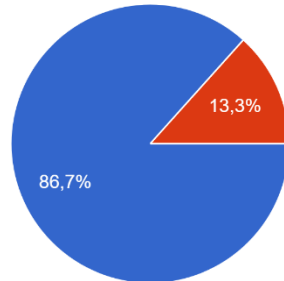
95 válasz

- Az udvarban
- Az udvaron kívül

Ha az udvaron kívül szoktad lezárni, akkor hol?

30 válasz

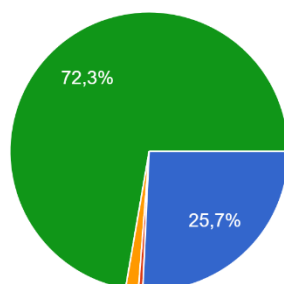

- Iskola közvetlen környezetében (pl. a sulis előtti kerékpártároló)
- Messzebb (pl. Stefánia park)

Udvarhasználattal kapcsolatos kérdések (8-17.)

Szünetekben le szoktál menni az udvarra?

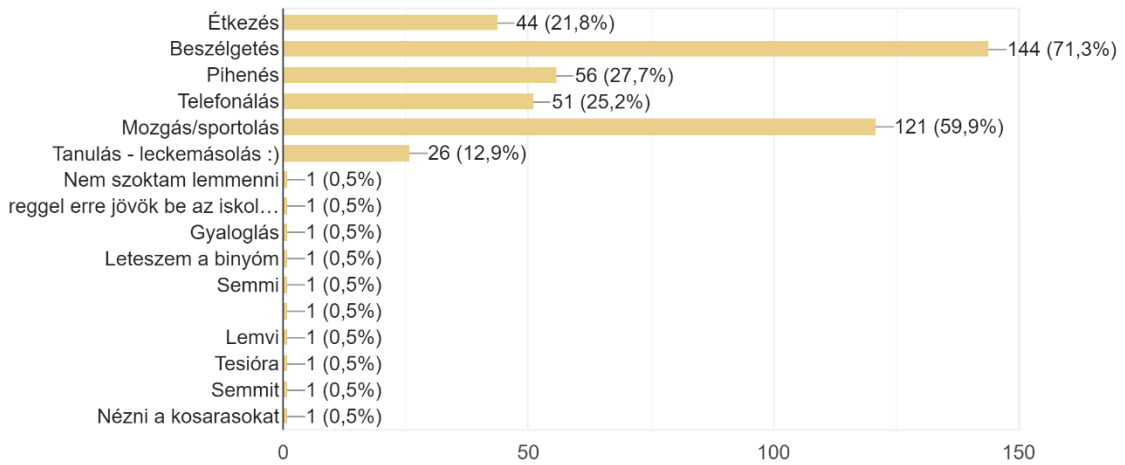
202 válasz

- Igen, nagyszünetben
- Igen, kieszünetekben
- Igen, mindkettőben
- Nem, nem szoktam lemenni

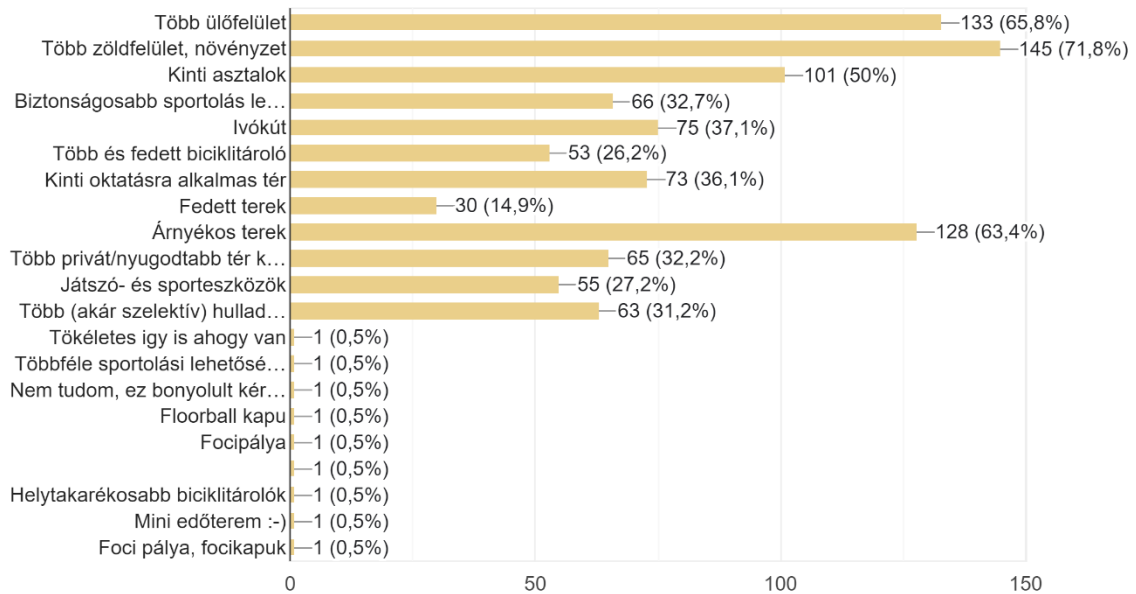
Kérlek jelöld be azokat a tevékenységeket, melyeket az udvaron szoktál végezni! (Több válaszlehetőség is lehetséges!)

202 válasz

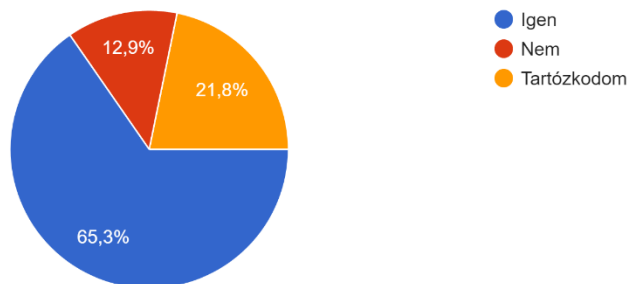
Kérlek az alábbi lehetőségek közül jelöld be azokat, amelyeket a legfontosabbnak tartasz az udvar élhetőbbé tételének érdekében!

202 válasz

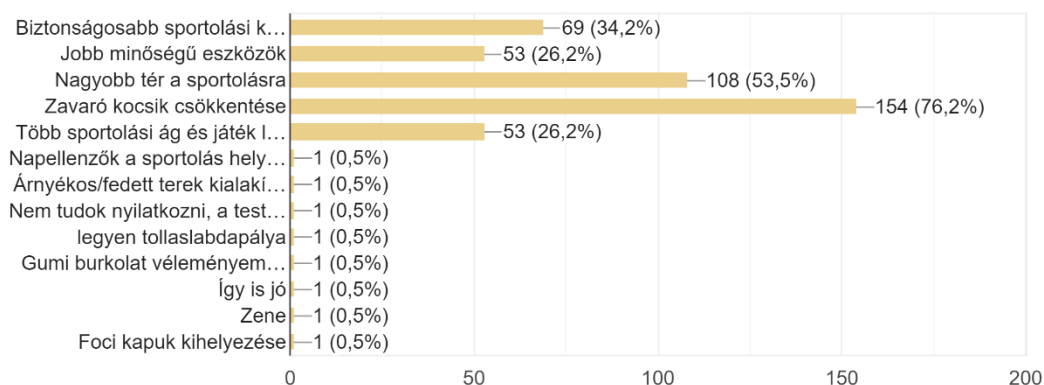
Szereted, amikor az udvaron van testnevelés óra?

202 válasz

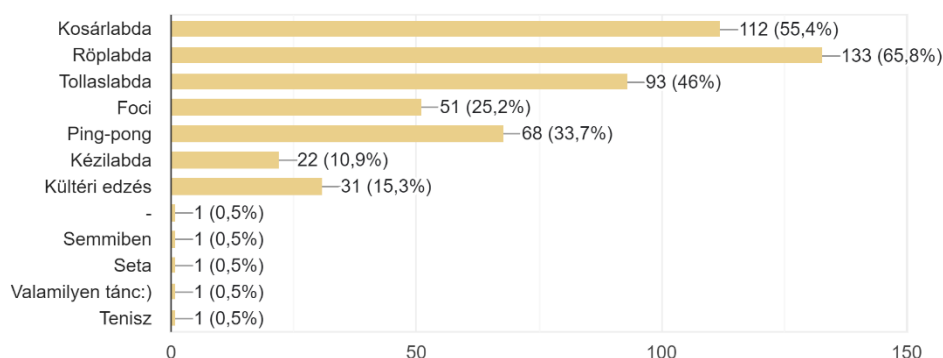
Szerinted hogyan és mivel lehetne jobbá tenni a kinti testnevelés órákat?

202 válasz

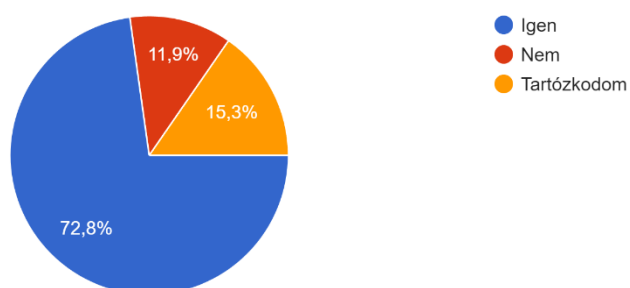
Milyen szabadtéri sportolási tevékenységben veszel/vennél részt szívesen az udvaron?

202 válasz

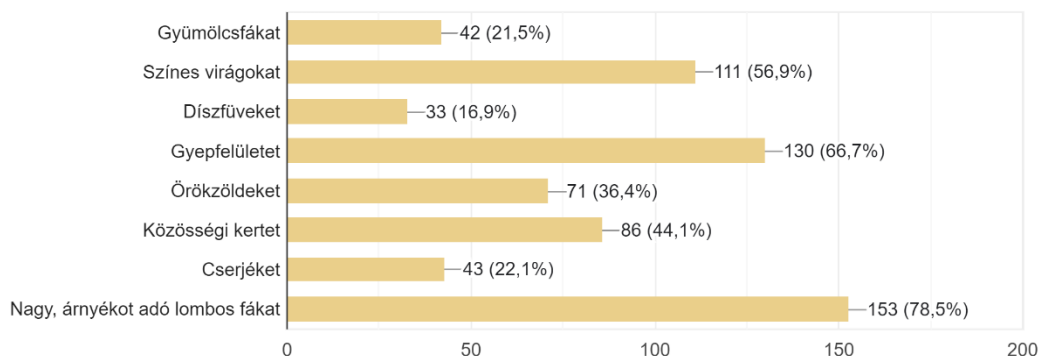
Ha átalakulna az udvar, akkor szeretnéd, hogy más tanórát is lehessen kint tartani?

202 válasz

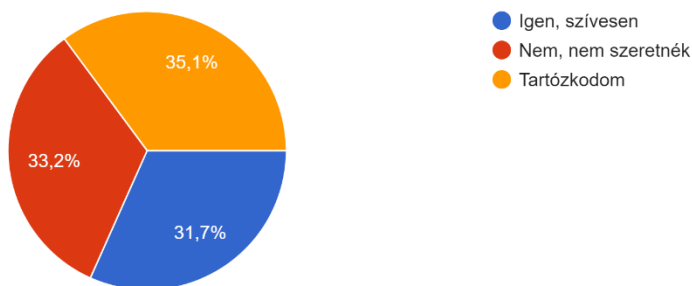
Ha több növényzet lenne az udvaron, miket látnál szívesen?

195 válasz

Ha lenne közösségi kert, akkor részt vennél a növények gondozásában?

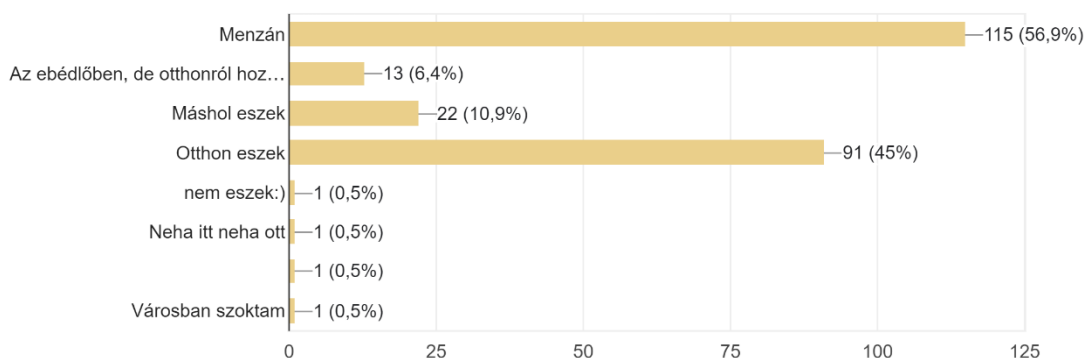
202 válasz

Oktatás utáni elfoglaltságokkal kapcsolatos kérdések 18-21.

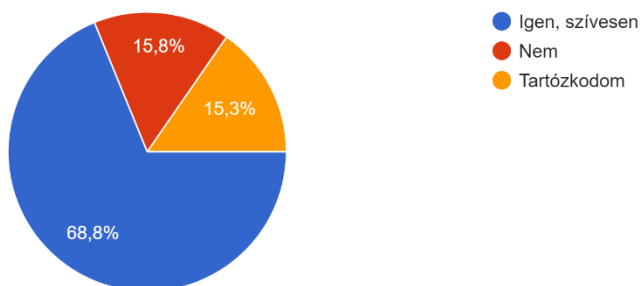
Hol szoktál ebédelni?

202 válasz

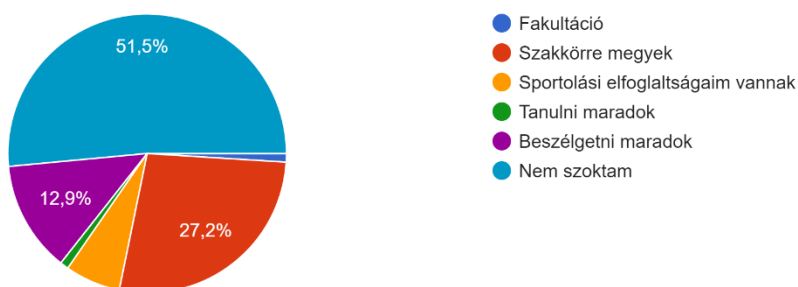
Ha lenne szabadtéri asztalfelület, elfogyasztanád az ebédedet kültéren?

202 válasz

Ebéd után miért szoktál az iskolában maradni?

202 válasz

Kifejtős kérdésekre adott válaszok:

1. kérdés: Milyen számodra zavaró dolgok vagy konfliktusok vannak a jelenlegi udvaron?

- a parkoló, közlekedő autókból fakadó problémák (69 válasz)
- zöldfelületek hiánya, beton uralkodó látványa (6 válasz)
- beton burkolat hibái (10 válasz)
- nem elegendő az infrastrukturális elemek mennyisége – kerékpártárolók, padok (7 válasz)
- az udvar kicsi mérete (5 válasz)
- hőség az udvaron (4 válasz)

2. kérdés: Ha nem szoktál órák után időt eltölteni az udvaron, akkor miért nem?

- mert megyek haza (31 válasz)
- egyéb elfoglaltság miatt (22 válasz)
- nincs időm, tanulni kell (15 válasz)
- ülőhelyek hiánya (8 válasz)
- nincs mit csinálni (12 válasz)
- nincs árnyék (3 válasz)
- nincs zöldfelület (4 válasz)
- csúnya az udvar (6 válasz)
- nincs tanulásra kialakított hely (2 válasz)

4. MELLÉKLET - ISKOLAI KÖZÖSSÉG BEVONÁSA – JELENLÉTI KÖZÖSSÉGI TERVEZÉS TERVEZETT

Helyszín: Szegedi Radnóti Miklós Kísérleti Gimnázium

Időpont: pénteki napok 10:55-11:40

1. Alkalmom – november 11.

5

Bemutatkozás, az események okainak közlése, beleegyezési nyilatkozatok kiosztása

10

10 diákok bemutatkozása három kérdés megválaszolásával; hogy hívnak, milyen szakra jársz és mi jut eszedbe arról a szóról, hogy iskolaudvar.

15

Közös gondolatábra készítése az iskolaudvar témával általánosságban.

20

Az ötleteket színekkel lássák el: pozitív – zöld, negatív – piros, semleges – szürke. Feladat tájékoztatása lent az udvaron, körbejárás egyénileg, milyen problémákat, konfliktusok, pozitív megfigyelések

30

Alaprajzra felragasztani az ötleteket cetlikkel. A piros szín negatív, a zöld pozitív, a sárga szín semleges ötleteket jelez. A fő útvonalak berajzolása közlekedési irányokkal.

40

Az alkalom utolsó perceiben csapatok kialakítása, sok potenciállal vagy sok konfliktussal rendelkező helyek keresése, ahol a következő alkalommal foglalkozni fog a csapat.

45

A képek elküldése számomra emailben a következő hétig.

2. Alkalmom – november 18.

Az elküldött képekre való gyors ötletelés, hogyan lehetne kialakítani közösségi teret, hogyan lehetne zöldebbé, élhetőbbé, diákok szükségleteit kielégítőbbé tenni színesekkel, filcekkel rajzolva.

Csapatonként bemutatni a helyszínekre készített ötleteket. Felmerült problémák, észrevételek megbeszélése szabad vita keretében. Bárki megszólalhat, a bemutató csapatnak kötelező reagálnia rá.

A vita alatt formálódott ötletek közül a legalkalmasabbat kiválasztani. Ahhoz a kinyomtatott motivációs képek közül olyanokat választani, amely megihlette őket, bele tudják építeni az adott helyszínre.

A képekkel együtt bemutatni a választott helyszín végleges ötlet sokaságát, arról való diskurzus.

3. Alkalmom – december 16.

Általam tartott előadás az előző órán felmerült kérdésekkel kapcsolatban zöldfalak, növényfalak kialakítása témában.

Csapatonként egy kiválasztott területtel – képpel való foglalkozás. Az ötletek mélyebb kidolgozása különböző anyagokkal, színekkel. Kiegészítő részletrajzok, metszetrajzok készítése, adatok a tervek anyagáról, hány fő tudja majd használni, méretek.

Az elkészült tervek egymásnak való bemutatása magyarázattal.

Zárókör: az alkalmakkal kapcsolatos tapasztalatuk, véleményük kikérése. A következő kérdéseket teszem fel: hogy érezted magad, hasznos volt-e, tanultál-e belőlük, az együtt dolgozás milyen volt, érezed-e a hatást, hogy jobban analizálsz a környezetet, valamint a tájépítészetről többet tudtál-e meg.

6. Melléklet - ISKOLAI KÖZÖSSÉG BEVONÁSA – 2. alkalom – 2022. november 18.

Menza melletti beugró rész:

- Jelenlegi tároló funkció megszüntetése
- Kültéri étkezésre kialakított ülő és asztalfelületek
- Égősorok a hangulat teremtéséért
- Boltíves formákba lámpa felszerelése
- Párkányra cserepes növények elhelyezése
- Független ágyak felszerelése keresztben
- Faburkolat a falra, az otthonosabb érzetért

Boltíves kerítés szakasza:

- Fedett kerékpár tároló
- Falra felfutó növények
- Boltíves beugrásokba cserepes színesen virágzó növények elhelyezése
- Beton helyett más burkolat

Épület közti beugró rész:

- Felkörös pad elhelyezésével „színháztér” kialakítása
- Virágoskert létrehozása padokkal
- Fenyőt körbeölelő asztal létesítése
- Körben, magasabban tároló polcrendszer kialakítása

Labor mögötti füves terület:

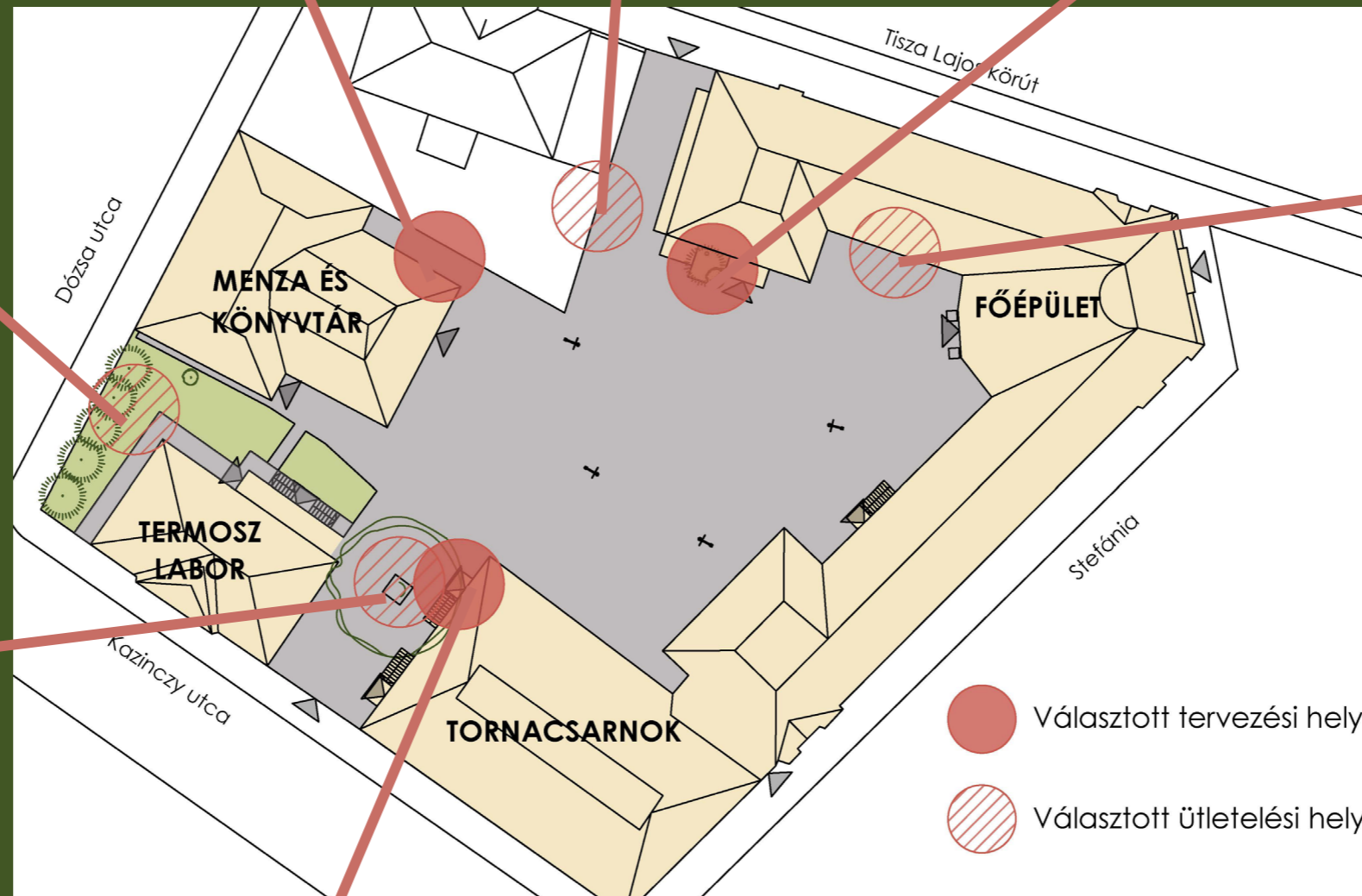
- Fedett asztalok székekkel az ebédlő kiegészítéseként
- Még egy tuja telepítése a sorba, így az utca felőli belátás redukálódik
- Fűszernövény kert kialakítása
- Ivókút telepítése

A gesztenye fa környéke:

- A gyökérnyaknál élhető körülményeket kialakítani a fa számára
- A beton kiegyenlítése
- A nagy szemét konténer áthelyezése
- A tárolt anyagok eltüntetés
- Tisztességes hátsó bejárat kialakítása

Tornacsarnok kijáratnál lépcsője:

- Lépcső alatti tér: „boxos” tároló funkció/fedett kerékpártároló/padok
- Lépcső hosszát kibővíteni, tetővel ellátott teraszt létrehozni
- Raklapokból ülőhely kialakítása és növények elhelyezése
- A nagy szemét konténer áthelyezése és szelektív szemétyűjtés kialakítása

● Választott tervezési hely

▨ Választott ültetelési hely

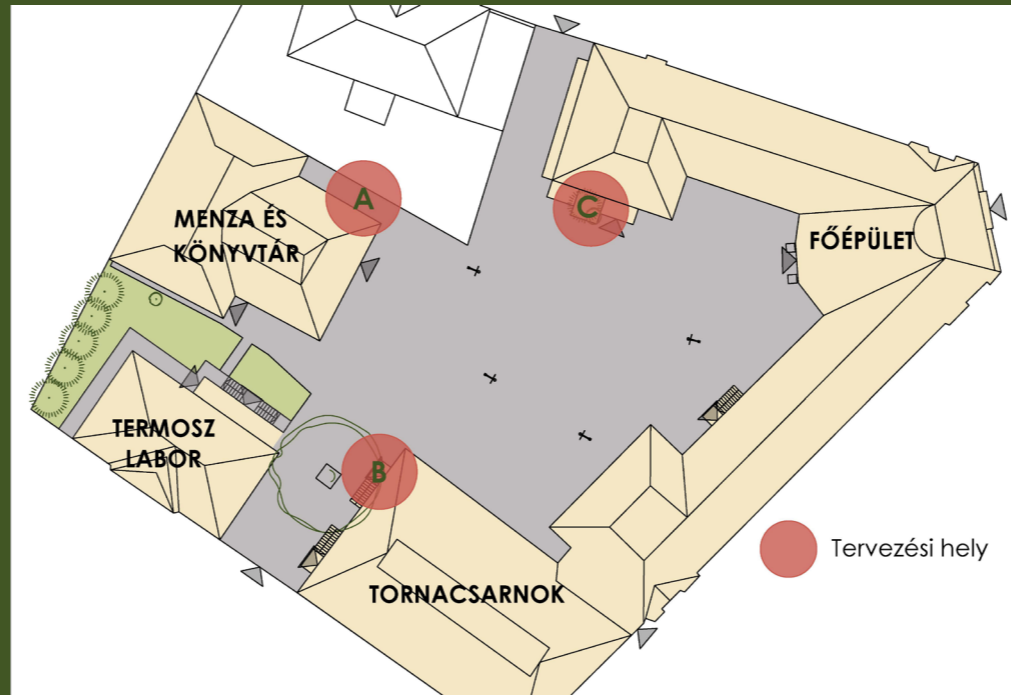
Emlékmű köré kialakított zöldítés:

- Tájékozása miatt árnyéktűrő növények használata, falra felfuttatása
- Padok félkörös kialakítása
- Középen csobogó/kis tó telepítése

7. Melléklet - ISKOLAI KÖZÖSSÉG BEVONÁSA – 3. alkalom – 2022. december 16.

A helyszín - A diákok a menza kibővítésére alkalmas kültéri teret képzeltek el. A kerítésben lévő boltíves bemélyedésekben lehajtható asztalt helyeznek el, melyhez mozgatható székek párosulnak. Az asztalt lehajtva diákok munkáinak kiállítására alkalmas felület nyílik meg a falon. Az étkező áttetsző, műanyag tetővel fedett, hogy a fény be tudjon szűrődni. A hangulatos légkört az oldalt elhelyezett fényfüzérék adják meg. A falfelület faráccsal van bevonva, melyen fogas kampók találhatóak, a teret használó diákok (és tanárok) számára.

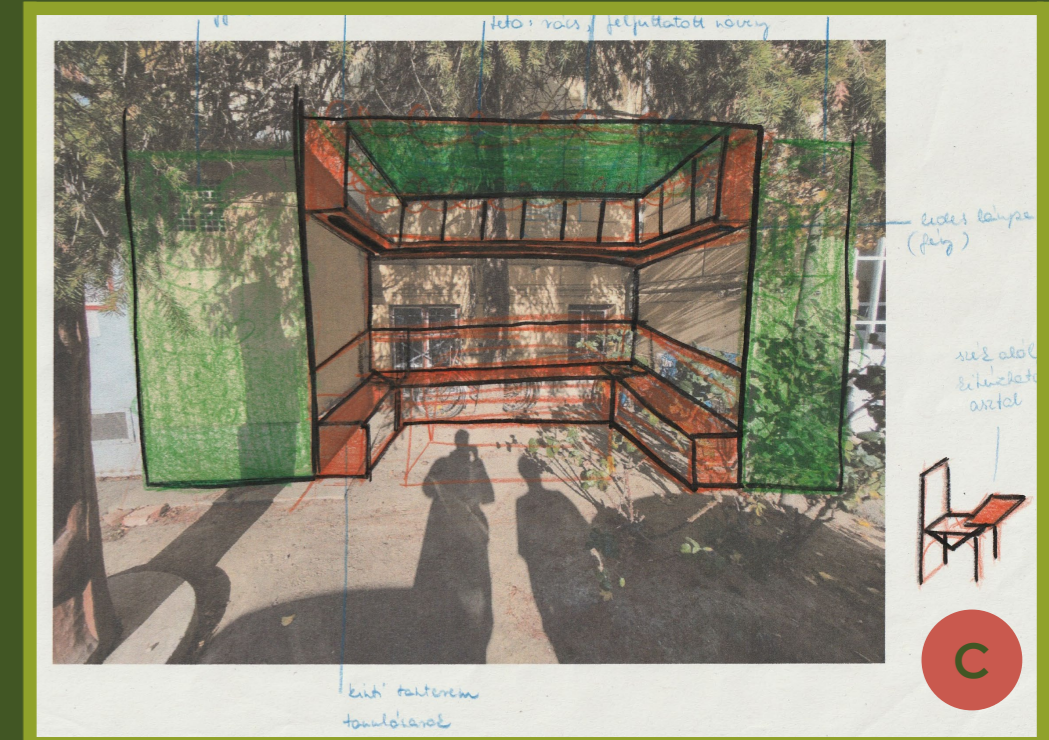
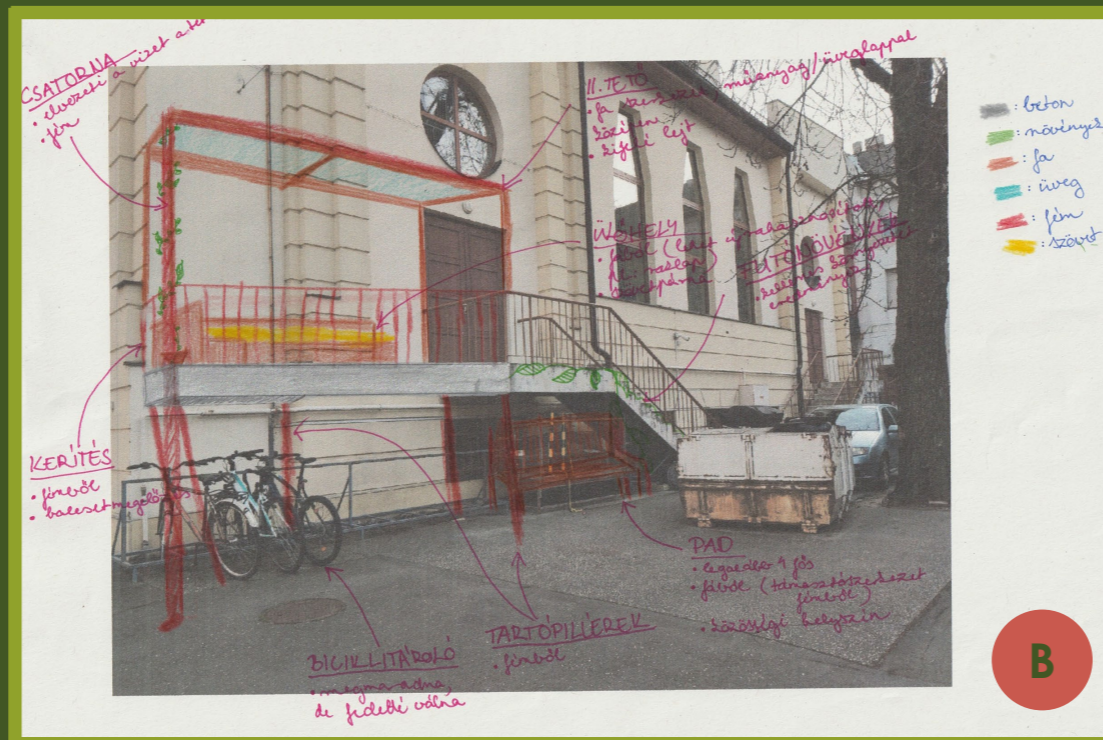
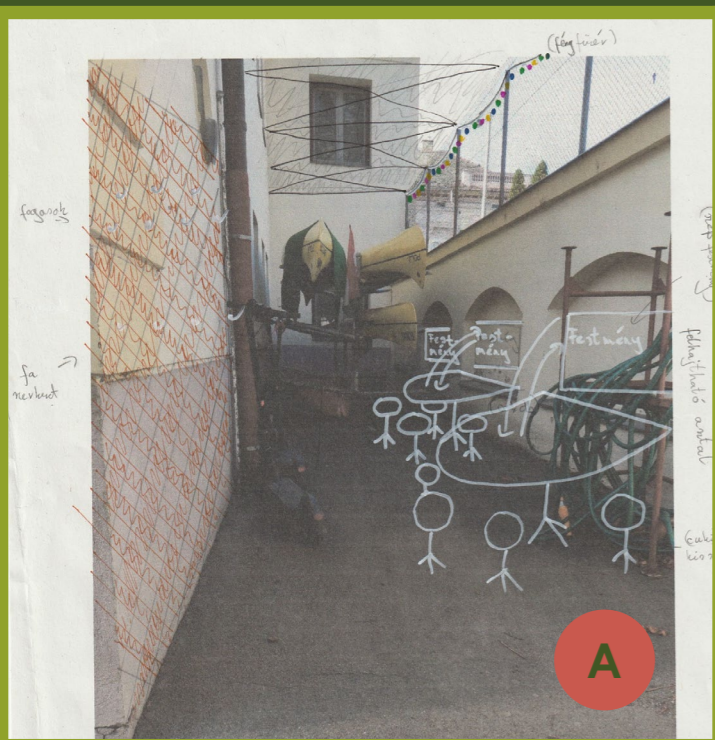

C helyszín - Ezen a helyen az elképzelés fő célja egy közösségi tér létrehozása volt, mely tanulásra, étkezésre és kültéri óra tartásra is alkalmas. Az épület vonalát lekövetve U alakban pad található, mely alól egyszemélyes asztalokat lehet felhajtani. A pad felett U alakban tárolásra alkalmas „boxok” vannak, mely peremén égősor fut végig. A tantermet két oldalt zöldfal veszi körül, valamint a fedést egy fából készült rácsszerkezet és arra felfuttatott növények végzik.

B helyszín – Ezen a terven felfedezhető a diákok fantáziájának nagyobb mértékű felszabadulása. Ők a tornacsarnok melletti lépcső területének meghosszabbításával egy teraszt hoztak létre. A lépcső teteje – az első tető – alatt az eddigi biciklitároló funkciót megtartják, de így fedetté válik, valamint egy legalább négy fős fa pad is helyet kap. A tartópillérek fémből készülnek. A teraszt körbe fém kerítéssel veszik körbe, biztonsági okok miatt. A második tetőt fa szerkezettel és műanyag, áttetsző tetővel látják el. A csapadékelvezetésre is gondoltak az alkotók. A teraszon helyet kap egy olcsó megoldásból megvalósítható raklapokból álló ülőhely. A kerítésen körbe futónövények díszítik a teret.

A foglalkozások alatt nagyon jól éreztem magam. Úgy érzem, hogy miközben részletesen elemeztük a sulidvart - ahol időnk egy jelentős részét eltöltöttük - voltak új dolgok, amiket felfedeztünk, ami mellett a mindennapok alatt csak elsiklottunk. Érdekes volt részletekbe menőleg vizsgálni, ötletelni, és egymás ötleteit hallgatni és összevetni. Szerintem nagyon jó kis bevezető volt a tájépítészetbe. Mindenféleképp hasznosnak éreztem, és sokkal nyitottabb szemmel járok a világban. Az alkalmak hatására jobban odafigyelek a környezetemre, és megértem, hogy a körülöttünk lévő területek is rejtik az értékeket és lehetőségeket, amiket egy eddig ismeretlen szemszögből láttam meg.

- Olajos Veronika 12.M záró gondolatai az alkalmakról

MATE Szervezeti és Működési Szabályzat

III. Hallgatói Követelményrendszer

III.1. Tanulmányi és Vizsgaszabályzat

6.13. sz. függeléke: A MATE egységes szakdolgozat /
diplomadolgozat / záródolgozat / portfólió készítési útmutatója

4.2. sz. melléklete: Nyilatkozat a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió nyilvános hozzáféréséről és eredetiségéről

NYILATKOZAT

a záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió¹ nyilvános hozzáféréséről és
eredetiségéről

A hallgató neve:

SASS TÁBITA

A Hallgató Neptun kódja:

JZ5JKN

A dolgozat címe:

GIMNAZIUM UDVAROK TÁJÉPÍTÉSZETI SZEMPONTÚ VIZSGÁLATA AZ
ISKOLAI KÖZÖSSÉG BEVONÁSÁVAL - A SZEGEDI RADNÓTI MIKLÓS KÍSÉRLETI
GIMNAZIUM PÉLDÁJÁN BEMUTATVA -

A megjelenés éve:

2023.

A konzulens intézetének neve:

TÁJÉPÍTÉSZETI, TELEPÜLÉSTERVEZÉSI ÉS DISZKERTÉSZETI
INTÉZET

A konzulens tanszékének a neve:

KERT- ÉS SZABADTERTERVEZÉSI TANSZÉK

Kijelentem, hogy az általam benyújtott záródolgozat/szakdolgozat/diplomadolgozat/portfólió² egyéni, eredeti jellegű, saját szellemi alkotásom. Azon részeket, melyeket más szerzők munkájából vettem át, egyértelműen megjelöltem, és az irodalomjegyzékben szerepeltettem.

Ha a fenti nyilatkozattal valótlan állítottam, tudomásul veszem, hogy a záróvizsga-bizottság a záróvizsgából kizár és a záróvizsgát csak új dolgozat készítése után tehetek.

A leadott dolgozat, mely PDF dokumentum, szerkesztését nem, megtekintését és nyomtatását engedélyezem.

Tudomásul veszem, hogy az általam készített dolgozatra, mint szellemi alkotás felhasználására, hasznosítására a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem mindenkor szellemi tulajdon-kezelési szabályzatában megfogalmazottak érvényesek.

Tudomásul veszem, hogy dolgozatom elektronikus változata feltöltésre kerül a Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem könyvtári repozitori rendszerébe. Tudomásul veszem, hogy a megvédett és

- nem titkosított dolgozat a védést követően
- titkosításra engedélyezett dolgozat a benyújtásától számított 5 év eltelte után nyilvánosan elérhető és kereshető lesz az Egyetem könyvtári repozitori rendszerében.

Kelt: 2023. év 11. hó 12. nap

Sass Tábíta

Hallgató aláírása

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

NYILATKOZAT

Sass Tábita (név) (hallgató Neptun azonosítója: JZ5JKN) konzulenseként nyilatkozom arról, hogy a záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót¹ áttekintettem, a hallgatót az irodalmi források korrekt kezelésének követelményeiről, jogi és etikai szabályairól tájékoztattam.

A záródolgozatot/szakdolgozatot/diplomadolgozatot/portfóliót a záróvizsgán történő védésre javaslom / nem javaslom².

A dolgozat állam- vagy szolgálati titkot tartalmaz: igen nem^{*3}

Kelt: 2023. év 11. hó 12. nap

belső konzulens

¹ A megfelelő dolgozattípus meghagyása mellett a többi típus törlendő.

² A megfelelő aláhúzendó.

³ A megfelelő aláhúzendó.